

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 20 NOVEMBER 1929

No. 725

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

19 NOVEMBER 1929.

De verruiming van de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden en veroorzaakte een daling van alle rentekoersen, niet alleen voor wissels, zoals in de voorafgaande weken, maar ook voor prolongatie en callgeld. De verlaging van de tarieven van De Nederlandsche Bank op Vrijdag 11, voor wissels en beleeningen met een half percent en voor voorschotten met een vol percent, kwam dan ook niet als een verrassing; maar werd reeds enkele dagen voorgevoeld. Dit te meer daar ook de stemming op de wisselmarkt nog steeds flauw bleef. De daling van particulier disconto was intusschen zoo groot geworden, dat het nieuwe tarief van De Bank reeds direct niet meer effectief was. Geopend op $4\frac{1}{2}$ pCt., werd Vrijdag al voor $4\frac{3}{16}$ pCt. afgedaan, terwijl gisteren in den namiddag enkele posten voor $4\frac{1}{2}$ pCt. plaatsing vonden. De prolongatierente daalde van $4\frac{1}{2}$ pCt. op 4 pCt. en callgeld liep terug van $4\frac{1}{2}$ tot $3\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

De Minister van Financiën stelt een inschrijving open op schatkistpapier op Donderdag 21 November a.s. Aangeboden worden weder 3- en 6-maands promessen en 5 pCt. jaarbiljetten tot een totaal bedrag van f 25 miljoen.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels en de beleeningen daalden beide met f 1.6 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk blijkt met f 6.9 miljoen te zijn teruggegaan. Evenals verleden week is geen rechtstreeks bij de Bank ondergebracht schatkistpapier in de portefeuille der Centrale Credietinstelling aanwezig.

De goudvoorraad der Bank vertoont een vermindering van f 100.000. De zilvervoorraad klom met f 800.000. De post papier op het buitenland nam met f 2.2 miljoen toe, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een teruggang van f 2.3 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie verminderde met f 14.2 miljoen. De rekening-courant-saldi vertoont een stijging van f 4.2 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 4.7 miljoen meer dan verleden week. Het dekkingspercentage is $54\frac{1}{2}$.

* * *

Van de discontoverlagingen, welke men reeds eenige

dagen tegemoet zag, zijn die in New-York en Amsterdam de afgelopen week werkelijkheid geworden. Door de hier heerschende geldruimte werd in het buitenland belegging voor de overtollige middelen gezocht, tengevolge waarvan de wisselkoersen hier opliepen. De Pondenkoers, die zich hier tegen de verwachting in aanvankelijk nog naar beneden bewoog, liep tot $12.07\frac{3}{4}$ terug. Toen de disconto-verlaging in New-York bekend werd, trad een verbetering in en kwam de koers op $12.09\frac{1}{4}$; slot iets gemakkelijker $12.08\frac{3}{4}$. Dollars waren hier vaster, hoewel men eerder op het tegendeel gerekend had. De enkele New-Yorksche banken, die er zich nog toe leenden; hebben het weder moeilijker gemaakt om gelden „on call” te plaatsen. Doordat de Dollarkoers in Londen, in plaats van flauwer te worden, de disconto-verlaging met een stijging van $4.87\frac{13}{16}$ tot $4.87\frac{1}{2}$ beantwoordde, kwamen de Dollars, mede door het vaste Pond, op hooger niveau. De noteering liep van 2.4770 op tot 2.48; slot 2.4796. Marken verbeterden van 59.21 tot 59.29; slot $59.27\frac{1}{2}$ (tegen £ $20.39\frac{3}{4}$ —20.39). Ook Parijs beter: van $9.75\frac{1}{2}$ kwam de koers op $9.76\frac{1}{4}$. In Londen liep Parijs van 123.88 op tot 123.84; slot $123.85\frac{1}{2}$; er gaat nog steeds goud naar Parijs. De overige koersen alle vaster. Peseta's schommelden nogal 34.85—34.50—34.80—34.60. Yen bleven vast op $1.21\frac{1}{4}$. Rio kon zich weder wat verbeteren: $29\frac{1}{4}$. Argentijnsche Pesos ca. $1.02\frac{1}{2}$. De Canadeesche Dollar nog steeds heel onzeker: ca. 2.4250.

Op de termijnmarkt was veel vraag naar contante Ponden tegen termijn, welke vraag het gevolg was van groote posten Ponden-wissels, die in Londen voor beleggingsdoeleinden werden gekocht. Eénmaands Ponden noteerden tenslotte $\frac{3}{4}$ c., 3-maands $\frac{1}{4}$ c. disagio. Termijn-Dollars liepen terug; het agio voor éénmaands noteerde tenslotte 7 c. voor drie-maands 28 c. Ook voor contante Marken tegen termijn was meer vraag, ook al uit hoofde van de in verhouding hooge rente, die in Duitschland te maken is. Eénmaands Marken noteerden 7 c., drie-maands 17 c. disagio.

LONDEN, 18 NOVEMBER 1929.

Ook verleden week bleef geld aan den schaarschen kant en werden zelfs op de laatste twee dagen van de week nog vrij goede prijzen voor „overnight money” betaald. Het kan zijn, dat de schaarschte verband hield met de inschrijvingen op de nieuwe 5 pCt. Conversie-leening, die blijkbaar in ruime bedragen plaats vonden. Het totaal der inschrijvingen is echter nog niet bekend.

Disconto begon de week reeds in flauwe stemming en werd dan ook, nadat de officieele koersen in New-York en Amsterdam verder verlaagd werden, op $5\frac{3}{8}$ — $7\frac{1}{16}$ genoteerd. Disconto wordt dus op het oogenblik feitelijk niet door de Bank van Engeland beheerscht, hetgeen aanleiding geeft tot de optimistische voorspelling, welke in verschillende richtingen wordt gehoord, dat de Bank haar officieele koers eveneens verder zal moeten verlagen. Of de Bank die opinie deelt, zal een der eerstvolgende Donderdagen ons leeren.

DE HANDELSBEWEGING VAN NEDERLAND GEDURENDE DE EERSTE NEGEN MAANDEN VAN 1929.

Toeneming van de goederenbeweging in onze havens. De belangrijkste wijzigingen in den in- en uitvoer.

Het goederenverkeer te water met het buitenland in de Nederlandsche havens besomde in de vorige drie jaar ¹⁾ onderscheidenlijk 69, 78 en 73 miljoen ton en steeg thans tot 76 miljoen ton. De achteruitgang van verleden jaar werd door het verminderen van den doorvoer van erts, ijzer, ijzerlegeeringen en graan naar Duitschland veroorzaakt, waartegenover de stijgingen in 1927 en het loopende jaar overwegend uit het toenemen van den doorvoer naar dat land voortvloeien. Doch terwijl in 1927 Duitschlands opnemingsvermogen van alle goederensoorten een schier ongekende uitzetting onderging, was er in het tijdperk onder verslag slechts een geringe vermeerdering van den invoer van grondstoffen, bij een achteruitgang van dien der levensmiddelen en fabrieken, zoodat de Duitsche invoer als geheel zich op een iets lager peil dan in 1928 bewoog en dientengevolge de beteekenis daarvan voor de uitzetting van het goederenverkeer in onze havens beperkter dan voorverleden jaar bleef.

Ongeveer twee vijfden van de stijging der havenbeweging komt voor rekening van het toenemen van onzen in- en uitvoer. Het gewicht van den invoer nam van 1927—'29 met onderscheidenlijk 353, 647 en 577 miljoen KG. toe, gevende voor het loopende jaar 23 miljoen ton. Het gewicht van den uitvoer daalde van 1926 op '27 door het verminderen van den uitvoer van steenkool, wegens het eindigen van de Engelsche kolenstaking, om in de beide volgende jaren met onderscheidenlijk 788 en 750 miljoen KG. te stijgen, zoodat het thans 12 miljoen ton beliep.

De waarde van den invoer nam tegelijkertijd met onderscheidenlijk 44, 143 en 24 miljoen gulden toe en die van den uitvoer met onderscheidenlijk 133, 68 en 23 miljoen; zij besomden dientengevolge in het loopende jaar: invoer 2.043 en uitvoer 1.495 miljoen gulden. Het invoeroverschot steeg door deze veranderingen van 472 op 547 en tenslotte op 548 miljoen gulden, bij een verhouding tusschen den in- en uitvoer van:

jaar	pCt. waarde in- + uitvoer	
	invoer	uitvoer
1927	57,20	42,80
1928	57,82	42,18
1929	57,74	42,26

De kennis van deze verhoudingen zal eerst van groote waarde worden, als het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn onlangs in ontwerp openbaar gemaakte internationale betalingsbalans van Nederland aanmerkelijk heeft kunnen aanvullen.

Tot de belangrijkste wijzigingen in den omvang van de handelsbeweging behooren de volgende:

toeneming van den invoer van tarwe, gerst, ongepelde rijst, soyaboonen, verse appelen, grondnoten-koek, kapok, benzine, traan, verbrandingsmotoren en geïsoleerd koperdraad;

toeneming van den uitvoer van radiotoestellen met 45 miljoen tot 59 miljoen gulden en voorts van dien van ongesuikerde volle melk, verse eieren, aardappelen, voedergewassen, cokes, ijzerconstructiewerk, oud ijzer, zwavelzuur, cacao-oter, touwwerk en baggermolens;

vermindering van den invoer van bevroren vleesch, technische vetten, maïs, copra, jute, ijzererts, kalk, cement, ruw ijzer, walsdraad, blik, tarwemeel, gepelde rijst, grondnotenolie, soya-olie, ruwe rietsuiker en witte suiker;

vermindering van den uitvoer van pure lard, mar-

¹⁾ De opgaven in deze beschouwing hebben op de eerste negen maanden van het jaar betrekking, tenzij het tegendeel wordt vermeld.

INHOUD.

Blz.

DE HANDELSBEWEGING VAN NEDERLAND GEDURENDE DE EERSTE NEGEN MAANDEN VAN 1929 door W. G. H. van der Zweep	1034
Nikkelen munt door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	1036
Het afbetalingsstelsel door W. C. Posthumus Meyjes	1037
Zitting van de Fiscale Commissie van den Volkenbond door Mr. Dr. J. H. R. Sinninghe Damsté....	1039
De Rijksmiddelen	1039
AANTEKENINGEN:	
Discontoveranderingen	1041
Wapenstilstand in den tarievenstrijd	1042
Vermindering van de inkomsten van het leeningfonds	1043
Indexcijfers van scheepsvrachten	1044
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Arno S. Pearce: „The Cotton Industry of Japan and China”, bespr. door Joan Gelderman	1045
Mr. A. C. Josephus Jitta: De Practijk van de Arbeidsgeschiedeniswet, bespr. door Mr. A. N. Molenaar.	1045
INGEZONDEN STUKKEN:	
Stabilisatie van het prijsniveau	1047
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	1047
MAANDLIJFERS:	
Emissies in October 1929	1047
Overzicht der Rijksmiddelen	1048
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1049—1056
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

garine, verse appelen, bloembollen, bunker-ool, soya-olie, geharde plantaardige oliën, vetzuren, witte suiker en metaal draad gloeilampen.

De opmerkelijkste wijziging op het stuk van den in- en uitvoerhandel met de zes belangrijkste landen, waarmede Nederland ruilbetrekkingen onderhoudt, is het stijgen van den invoer uit Duitschland van 546 miljoen gulden in 1928 tot 619 miljoen in het loopende jaar. Hierbij zij in het bijzonder het toenemen van den invoer van plaatijzer, buizen, ijzerconstructiewerk, koper en -werk, elektrische werktuigen, radiotoestellen, arbeidswerktuigen, geïsoleerd koperdraad en kipkarren genoemd; waartegenover bijvoorbeeld de invoer van plaatijzer uit België achteruitging.

De invloed van de prijsbeweging.

Het stijgen van den invoer van tarwe en cacao-oonen en van den uitvoer van cacao-oter ging met een daling van de waarde gepaard, terwijl de uitvoerwaarde van de in aantal verminderde metaal draad gloeilampen steeg. De prijsveranderingen, die hieruit blijken, hebben zich in den loop van het jaar in groote verscheidenheid voorgedaan, hetgeen bijvoorbeeld daarin aan den dag treedt, dat het gewicht van den gezamenlijken in- en uitvoer ten opzichte van verleden jaar met 4 pCt., maar dat van zijn waarde met minder dan 1,4 pCt. toenam. Over het geheel genomen zijn derhalve de prijsdalingen ver in de meerderheid geweest, al maakt de groep van de — niet tot de voedingsmiddelen behorende — fabrieken, met een stijging van den gemiddelden prijs van ongeveer 8 pCt., een merkwaardige uitzondering.

De stijging van den prijs dezer gereede voortbrengselen en haar invloed op de uitkomsten van de handelsbeweging, was bij den in- en den uitvoer ongeveer gelijk; doch de waarde van onzen uitvoer onderging den drukkenden invloed van een groote daling van den gemiddelden prijs der plantaardige voortbrengselen — bijvoorbeeld fruit en groenten — en textielgoederen — onder meer kunstzijde — welke werking bij den invoer werd getemperd, doordat deze anders is samengesteld dan de uitvoer. De gemiddelde prijs van den invoer bewoog zich dientengevolge ongeveer op het peil van verleden jaar, namelijk 91 gulden per ton, bij een daling van den uitvoerprijs van 130 tot 124 gulden per ton.

Deze daling van den gemiddelden prijs van onzen uitvoer, bij een gelijken gemiddelden invoerprijs als verleden jaar, werpt een schaduw over de uitkomsten van onzen buitenlandschen handel in het tijdperk onder verslag; want zij beteekent een aanzienlijke ver-

mindering van onze vorderingen op het buitenland, zonder dat daar een geringere dienstverleening of daling van de verplichtingen uit hoofde van den invoer tegenover staan. En naast deze, in onze handelsstatistiek zichtbare, verliezen staan de verminderde baten uit Nederlandsch Indië, door het dalen van den prijs van een aantal uitvoergewassen daar te lande, (uitvoer geh. Ned. Indië Jan.-Juli 1928: 879 en 1929: 824 miljoen gulden). Over de vraag, of de huidige speculatie-crisis behalve kapitaal-verplaatsingen binnen onze volkshuishouding, ook rechtstreeksch kapitaalverlies voor haar heeft veroorzaakt, bestaan geen gegevens.

Door dezen gang van zaken krijgen schommelingen van de handelsbalans, die anders in het wisselend spel van gunstige en kwade invloeden van ondergeschikte beteekenis zijn, al spoedig een onheilspellend uiterlijk. Zoo bijvoorbeeld, evenals in Duitschland en Engeland, de achteruitgang van de waarde van den uitvoer van fabrikaten, geen voedingsmiddelen zijnde, in September jl. tegenover die maand van verleden jaar, terwijl anders de uitvoerwaarde van die groep in de laatste maanden van het jaar een krachtige stijging vertoont¹⁾. Ook het verflauwen van den invoer van grondstoffen als ruwe Noord Amerikaanse katoen, ijzererts, plaats- en staafijzer, ijzer- en walsdraad, blik, koper, katoenen garens, ongebluschte kalk en cement — afgezien van de seizoenschommelingen — trekt in dit verband, ondanks de tot nu toe gunstige werkloosheid, de aandacht.

De moeilijkheden van den tuinbouw.

De uitvoer van tuinbouwvoortbrengselen en aardappelen maakt geen goeden indruk. Deze besomde voor versche vruchten, vruchtenpulp, versche, gedroogde en ingemaakte groenten en aardappelen tezamen:

Jan.—Sept.	miljoen kg	miljoen gulden
1927	756	76
1928	690	88
1929	829	83

In het loopende jaar steeg derhalve het gewicht van dien uitvoer aanmerkelijk, bij een daling van zijn waarde, waarbij vooral de afzet van versche groenten door het dalen van de prijzen werd getroffen. Want blijkens het volgende staatje nam het gewicht van den uitvoer dezer soorten van 1928 op 1929 met ruim 8 pCt. toe en verminderde de waarde met bijna 7 pCt., hetgeen op een daling van den gemiddelden prijs met ruim 14 pCt. neer komt.

Uitvoer van versche groenten

Jan.—Sept.	miljoen kg	miljoen gulden
1927	358	42
1928	375	59
1929	406	55

Met name voor de roode kool, tomaten, peen, augurken, spruitkool en snijboonen werden veel lagere prijzen dan in het vorige jaar gemaakt. Hiertegenover dient echter te worden bedacht, dat de gemiddelde prijs van de uitgevoerde versche groenten ook thans nog boven dien van 1927 staat — de prijzen van savoye- en roode kool, sla, uien en rapen zijn nu bijvoorbeeld hooger dan toen geweest — en in dat jaar de geldelijke uitkomsten van de glascultures, die sindsdien aanzienlijk werden uitgebreid, in het algemeen gunstig waren. Daarop volgde een bij uitstek voordeelig jaar voor de groentenkweekers. De droogte, die hier te lande in sommige gevallen een nadeeligen invloed had, deed zich toen vooral in Duitschland, ons belangrijkste afzetgebied, in veel sterker mate gevoelen, met als gevolg kleine besommingen, die aan den uitvoer van onze voortbrengselen ten goede kwamen,²⁾ Dit verzwakt uiteraard

¹⁾ October staat in Nederland weder boven verleden jaar; in Engeland daar beneden.

²⁾ Verg. Verslagen over den Landbouw 1926—'28.

de beteekenis van een vergelijking der huidige prijzen met die van verleden jaar.

Al is er dus alle aanleiding om veel, van hetgeen er in deze dagen over den toestand in de warmoezerij ter berde wordt gebracht, met een korreltje zout te nemen, dat neemt niet weg, dat de belangrijke gebeurtenissen, die zich op dat gebied voltrekken en die zeer vermoedelijk de hoofdoorzaak van de geschetste prijsdaling vormen, met groote opmerkzaamheid dienen te worden gevolgd; want haar werking kan van blijvenden aard zijn.

De landbouwwetenschap wees betere wijzen van bodembewerking en gewasverzorging aan, dan tot voor eenige jaren werden toegepast en de teelt onder glas hielp, met de kunstmatige verwarming, eveneens mede, om de opbrengst van de warmoezerij-voortbrengselen in de oude cultuurgebieden met een vierde of meer te vergrooten. Zij maakten het tevens mogelijk om tot tuinbouw op groote schaal over te gaan in streken, waar die voorheen niet, dan wel slechts beperkt kon geschieden.

Het kan niet anders, of de aanvoer moest dien-tengevolge in het binnen- en het buitenland op ongekende wijze toenemen, met een versterking van de vraag en aanbodverhouding, waaraan men tot nu toe gewend was geweest, als gevolg. Want daar de oude verbruikers hun behoefte aan groenten reeds volledig hadden kunnen bevredigen, moest hun kring worden uitgebreid en deden minder koopkrachtigen, dan tot nu toe op de uitvoermarkten waren verschenen, hun intrede; doch eerst nadat de prijzen tot een voor hen passende laagte waren gedaald. Omdat alles op een nog verder gaande uitbreiding van den verbouw van warmoezerijgewassen wijst, lijkt de verwachting niet ongegrond, dat men op dit gebied met een blijvende verandering van de samenstelling der verbruikerskringen — en daardoor met lagere prijzen — dient te rekenen.

In zekeren zin kan daarom worden gezegd, dat het monopolie van den Nederlandschen tuinbouw door de landbouwwetenschap is gebroken; men zie slechts naar de ontwikkeling van den tuinbouw in België, Denemarken, Duitschland, Engeland, Italië, Spanje en Zwitserland. Dit is een merkwaardig voorbeeld van het verplaatsen van de voortbrenging door het veranderen van haar economisch-technische voorwaarden, waarbij telkens wordt getracht, om het economische proces met behulp van invoerrechten te versnellen; hetgeen dan nog al eens tot het verwarren van gevolg met oorzaak — namelijk het beschouwen van de invoerrechten als oorzaak van die verandering — leidt.

De achteruitgang van den uitvoer van vee en vleesch.

De uitvoer van de belangrijkste vee- en vleeschsoorten besomde in de laatste vier jaar onderscheidenlijk 61, 100, 85 en 72 miljoen gulden, zoodat deze sedert 1927 belangrijk slonk, voornamelijk door het ongunstige beloop van onzen afzet van varkens en -vleesch.

Januari— September	Uitvoer van					
	varkens		varkensvleesch			
	aantal	miljoen gulden	versch		gezouten	
miljoen kg.			miljoen gulden	miljoen kg.	miljoen gulden	
1926..	2.433	0,3	19	21	21	25
1927..	55 603	4,1	39	34	37	39
1928..	88.706	6,8	22	16	49	44
1929..	18.493	1,4	9	8	42	44

Een belangrijke afzet van varkens en versch varkensvleesch ging in Frankrijk verloren. De oorzaak daarvan ligt voornamelijk in den slechten uitval van de voedergewassen, door de droogte van de laatste twee jaar, die bijvoorbeeld den oogst der voederbieten en -knollen van 40 miljoen ton in 1927, tot 26 miljoen in het volgende jaar, of met 36 pCt.,

deed dalen. Niet alleen varkens, maar ook andere vee-soorten werden dientengevolge door de boeren opgeruimd, waardoor de Fransche markt tot ver in het tijdperk onder verslag overvoerd raakte. Hierbij komt, dat de Fransche varkensfokkers voortdurend bij hun Regeering op grootere bescherming aandringen, hetgeen in het begin van verleden jaar tot het verhoogen van het invoerrecht op varkens en -vleesch heeft geleid, waardoor dit ongeveer op de goudwaarde van het recht in 1914 kwam te staan. Alhoewel de varkensstapel in Frankrijk nog steeds ongeveer 1 miljoen stuk minder dan in 1913 belooft, (1928: 6.016.940), en men daardoor in gewone tijden nog lang niet in de eigen behoefte aan varkensvleesch kan voorzien, hebben deze omstandigheden toch de scherpe daling van den invoer veroorzaakt, die in den volgenden staat tot uitdrukking komt:

invoer in Frankrijk uit alle landen tezamen			
levende varkens ged.	Jan.-Aug.	1928	78.209 stuk
"	"	1929	29.282 "
versch varkensvl.	"	1928	21.353 ton
"	"	1929	2.379 "

Dit nadeel werd door het Italiaansche invoerverbod van varkens, dat in Mei van het vorige jaar werd afgekondigd, verscherpt. De aanleiding tot deze grenssluiting, waardoor aan den Nederlandschen varkensuitvoer een gevoeligen slag werd toegebracht, was de onverantwoordelijke daad van een veehouder, die varkens van een met mond- en klauwzeer besmet bedrijf ten uitvoer verkocht¹⁾.

De invoer van bacon in Engeland ging achteruit; Denemarken, dat meer dan de helft daarvan voor zijn rekening heeft, en voorts Nederland, Ierland, Zweden en Canada, voerden thans minder naar dat land uit dan in 1928; de Vereenigde Staten hadden een grooteren afzet.

Zw.

NIKKELEN MUNT.

Er is den laatsten tijd al zooveel geschreven over de al dan niet wenschelijkheid van de invoering van nikkelmunt en het rationeële karakter van een dergelijke hervorming van ons muntwezen is ook in de kolommen van dit weekblad reeds van zoovele zijden uiteengezet, dat wij aan de vraag, of het nu ook inderdaad tot invoering van nikkelgeld moet komen, geen woord meer behoeven te wijden. Als men door een taktvolle propaganda en mogelijkerwijze door een geleidelijke invoering van nikkelgeld in de plaats van zilveren munt, beginnend bij den halven gulden en de zilveren pasmunt en eindigend bij den rijksdaalder, het door sommigen gevreesde wantrouwen van de zijde van het publiek weet te voorkomen, en wanneer onze Muntmeester van dezelfde meening blijkt als zijn Zwitsersche collega, die voor vervalsching zeer weinig vrees koestert²⁾, zoo behoeft de vraag naar de wenschelijkheid van nikkelmunt nauwelijks meer te worden gesteld; het bevestigend antwoord dringt zich alsdan vanzelf op.

Intusschen is er een punt, waarop wij nog even de aandacht willen vestigen. Er is ons wel eens gezegd, dat de vervanging van zilvergeld door nikkelen munt ons zou overleveren aan de nikkelproducenten. De nikkelmarkt is in zeer sterke mate gemonopoliseerd. Door het samengaan van de International Nickel Company met de groep van Lord Melchett (vroeger Sir Alfred Mond) beheerscht deze trust ongeveer 90 pCt. van de geheele nikkelproductie, een percentage, dat inderdaad excessief hoog geacht moet worden. Welnu, zoo wordt gezegd, wanneer men het zilver vaarwel zegt en door nikkel vervangt, zoo bindt men zich met handen en voeten aan de nikkeltrust.

Om deze bewering nader te toetsen zullen wij twee vragen hebben te beantwoorden: vooreerst, hoe staat

¹⁾ Verslag van den Landbouw over 1928, blz. 24.

²⁾ Zie E.-S. B. van 23 October jl. blz. 956, 1e kolom.

het met de productie van nikkel en met de prijspolitiek der producenten? en voorts, hoeveel nikkel heeft Nederland met zijne koloniën noodig en in welke verhouding staat het benodigde quantum tot de wereldproductie?

Van den omvang der nikkelproductie geven onderstaande cijfers eenig denkbeeld:

Productie van nikkel
(in duizendtallen tonnen van 1000 K.G.)

	1913	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Duitschl.	0,8	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorw.	0,7	0,4	—	—	0,3	—	—	—	0,2	0,6
Tot. Eur.	1,5	1,4	—	—	0,3	—	—	—	0,2	0,6
Canada	22,5	27,8	8,8	8,0	28,1	31,4	33,2	35,4	35,9	39,5
Ver. Stat.	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,7	0,7
Australië (N. Caled.)	6,7	3,4	2,6	3,5	2,7	3,6	3,6	3,8	3,3	4,1
Werld.tot.	30,9	32,9	11,5	11,7	31,2	35,1	37,0	39,5	40,1	44,9

(Ontleend aan de publicatie der Metallgesellschaft A. G. te Frankfurt a. M., Statistische Zusammenstellungen über Aluminium, Blei, Kupfer, Nickel, Quecksilber, Silber, Zink und Zinn, 30. Jahrgang, 1913, 1920-1928, blz. 12).

Men ziet hieruit, dat Canada, het gebied van de nikkeltrust, verreweg de grootste producent is, en dat daarnaast slechts Nieuw-Caledonië van eenige beteekenis is. Of men hier met een geheel zelfstandigen producent te doen heeft, dan wel of er tusschen de Mond-groep en de Fransche maatschappij „Le Nickel” eenige, zij het dan niet zeer innige, banden bestaan, is niet met zekerheid te zeggen. Tegenover de Engelsch-Canadeesche groep heeft de Fransche productie in elk geval niet veel te beteekenen.

Wij kunnen dus wel aannemen, dat zich op de nikkelmarkt een zeer sterke mate van monopolievorming voordoet. Het aspekt, dat deze markt voor den koper biedt, ziet er derhalve minder behaaglijk uit dan dat van de zilvermarkt met zijn groote concurrentie bij de producenten. Dit uit zich echter allerminst in een tendens tot opdrijving van den nikkelprijs. Deze wordt integendeel door de producenten opmerkelijk stabiel gehouden. Volgens de opgaven van het tijdschrift van het Statistische Reichsamt, „Wirtschaft und Statistik”, bedroeg de prijs voor nikkel gedurende de jaren 1927 en 1928 te Londen constant £ 172.10.- per ton en werd deze in Maart 1929 een weinig verhoogd tot resp. £ 175.-, op welk peil de notering sindsdien is gebleven.

Uit de verslagen van de International Nickel Company blijkt, dat het streven van deze geweldige onderneming erop gericht is om tot stabielen prijs voor haar toenemende productie afzet te vinden, waarvoor o.m. propaganda wordt gevoerd voor nieuwe gebruiksmethoden van nikkel en waarbij met genoegdoening melding wordt gemaakt van de neiging, die in den laatsten tijd o.m. in Zuid-Amerika blijkt, om tot invoering van nikkelmunt over te gaan.

De nikkeltrust zou dan ook een bijzonder kortzichtige politiek voeren, wanneer hij voor zijn artikel, dat zich in de metaalindustrie in tal van gevallen door andere metalen laat vervangen, ten aanzien waarvan dus een ruime substitutiemogelijkheid door andere artikelen bestaat en voor welks gebruik door den trust zelf krachtige reclame wordt gemaakt, een politiek van prijsopdrijving en uitbuiting van den consument zou gaan volgen.

Vragen wij nu, wat er voor de vervanging van het zilvergeld in Nederland en koloniën aan nikkel noodig zou zijn, zoo is berekend, dat bij aanvaarding van de schatting van onze zilvecirculatie, zooals deze in de verslagen van den Muntmeester voorkomt — eene taxatie, die intusschen aan den hoogen kant moet worden geacht — voor vervanging van het zilvergeld door munten van gelijk gewicht, doch vervaardigd uit z.g. nikkelbrons, het metaal van onze stuivers, hetwelk voor driekwart uit koper en voor een kwart uit

nikkel bestaat, 5,8 miljoen KG. van deze alliage benodigd zou zijn. Het feitelijk benodigde quantum zal echter belangrijk geringer zijn. In de eerste plaats toch is, zooals gezegd, de taxatie van onze zilverschulden waarschijnlijk te hoog. En in de tweede plaats is immers het doel van de vervanging van het zilverschuld door nikkelgeld het maken van handiger en kleinere munten, waarvoor dus een minder quantum metaal nodig zal zijn. Wij meenen daarom, dat wij de nikkelbehoefte, welk zich in verband met de aan de orde gestelde munthervorming voordoet, veilig kunnen stellen op niet meer dan 1 miljoen KG. nikkel. Dat zal eerder aan den hoogen, dan aan den lagen kant zijn.

Dat beteekent dus, bij een jaarproductie van bijna 45 miljoen KG., dat Nederland voor zich en zijne koloniën één enkele maal noodig zal hebben een vijfdeertigste gedeelte of circa 2,2 pCt. van de productie van één jaar. Natuurlijk zal met zulk een vermeerdering van vraag rekening gehouden moeten worden, doch kan men in ernst volhouden, dat het de moeite waard zou zijn om daarvoor de prijspolitiek te gaan veranderen en het risico te loopen, dat de nikkelafnemers van het gebruik van het metaal worden afgeschrikt? Het lijkt ons al zeer weinig waarschijnlijk. Bovendien, Nederland behoeft niet terstond al zijn zilverschuld door nikkel te gaan vervangen. Het biedt meer dan één voordeel om de munthervorming in étappes door te voeren en telkens niet meer dan een bepaalde coupure door nieuw geld te vervangen. Daardoor toch wordt het publiek geleidelijk aan de nieuwe munten gewend; zij die zich zoo bang maken voor wantrouwen, kunnen zulks slechts een voordeel achten. En bovendien kan men op die wijze de werkzaamheden van de Muntfabriek beter verdeelen en een meer gelijkmatige productie van nieuwe munt verkrijgen, hetgeen eene rationeële productie bevordert. Juist door deze verdeling van het werk zal het mogelijk zijn om ook de behoefte aan nikkel geleidelijk te dekken en daarmede niet in eens ter markt te komen.

Maar, zoo zal men zeggen, het bovenstaande gaat misschien op voor Nederland, het zal echter niet meer opgaan, wanneer alle landen, die nu nog een belangrijke zilverschulden hebben, als koopers op de nikkelmarkt verschijnen. Daarop is het antwoord eenvoudig: wanneer dit inderdaad juist is, dan is er zooveel te meer reden voor Nederland om niet achteraan te komen; hoe eerder het nikkel koopt en zilver verkoopt, des te beter zal zijne positie ter markt zijn.

Doch is het wel aannemelijk, dat de nikkeltrust een streven naar ruimer gebruik van nikkel als muntmetaal zal beantwoorden met een prijsverhoging? Het zou kunnen, maar het zou van de grootste kortzichtigheid zijn. Dat er geen oppositie is tegen invoering van nikkelmunt, kan men waarlijk niet zeggen. Deze moge ongegrond zijn, zij is er niettemin en kan in ons Parlement en bij onze Regeering haar invloed doen gelden. Zoo is het ook in Zwitserland, zoo zal het ook elders zijn. Welnu, waar de kansen nog zulk een element van onzekerheid in zich houden, daar kan een onverstandige en uitbuitende gestie van de nikkeltrust mogelijke gegadigden terstond doen terugtreden. Men mag gerust aannemen, dat deze overweging voldoende zal zijn om den nikkeltrust, wier streven blijkens het bovenstaande thans in zoo geheel andere richting gaat, dan die van prijsverhoging, te behoeden voor onberaden stappen. En tenslotte, hoeveel hooger zou de nikkelprijs wel moeten worden, voordat ons land geen voordeel meer van de voorgestelde munthervorming zal hebben? De nikkeltrust zou dan toch wel zeer radikaal van koers moeten veranderen, om dit mogelijk voordeel teniet te doen. Zoo iets is in de verste verte niet te verwachten.

Hiermede meenen wij voldoende te hebben duidelijk gemaakt, dat men zich voor de groote macht van de nikkeltrust niet beangst moet maken. Om deze reden behoeft men dus de invoering van nikkelen

niets niet na te laten¹⁾. Hopen wij, dat zij spoedig haar beslag moge krijgen!

G. M. V. S.

HET AFBETALINGSSTELSEL.

Hoewel over het afbetalingsstelsel reeds veel en door zeer bevoegde schrijvers werd gepubliceerd, blijft het vraagstuk nog steeds een groote belangstelling wekken en blijven er nog vele problemen bestaan, die om een oplossing vragen. En toch zou het wel wenschelijk zijn, dat er eens wat meer klaarheid ten opzichte van de verschillende vraagstukken, die het afbetalingsstelsel ons voorlegt, werd gebracht, aangezien het zich nog voortdurend uitbreidt en langzamerhand een hoogst belangrijke plaats in ons productie- en distributieproces gaat innemen. Het is om deze reden, dat ik meen, mij het neerschrijven van enkele opmerkingen te mogen veroorloven, in de hoop, dat deze tot een verheldering van het nog steeds duistere probleem mogen bijdragen.

Een schrijver over het afbetalingsstelsel beweerde onlangs²⁾, dat wij het als een „fait accompli” hadden te aanvaarden; dat het „has come to stay”. Ik geloof, dat deze uitspraak nauwelijks bestreden kan worden; het afbetalingsstelsel is er; en het heeft zich dusdanig, niet alleen in ons verkoopssysteem, maar vooral ook in de mentaliteit der groote massa, verankerd, dat het ook wel niet spoedig weder verdwijnen zal. De vraag is slechts, met welke gevoelens wij de mededeeling van dezen nog jeugdigen economischen gast, die met een zeker zelfbewustzijn verkondigt: „j'y suis, j'y reste”, moeten ontvangen. Zullen wij dit doen met een opgewekten glimlach, omdat wij van het blijven van onzen gast allerlei nieuwe voordeelen verwachten en gevreesd hadden, onder een eventueel vertrek te zullen lijden? Of zullen wij zijn aankondiging ontvangen met een zorgelijke blik, omdat wij in hem een ziekteverwekker zien, wiens blijven de door hem veroorzaakte morbiditeit (of zelfs mortaliteit?) van ons volksbestaan steeds verder zal verhoogen?

Zoolang wij ons over de werkelijke en diepste invloeden van het afbetalingsstelsel geen volkomen zekerheid hebben gevormd, mogen wij noch het een, noch het ander doen; onze vroolijke glimlach is al te ven ongerechtvaardigd als een fanatiek „maranatha”. Want niemand zal kunnen ontkennen, dat het afbetalingsstelsel ontegenzeggelijk ook zijn goede zijden heeft en dat wij dus, door uitsluitend op de nadeelen ervan te wijzen, met als gevolg een bestrijding te vuur en te zwaard, mogelijk het kind met het badwater zouden kunnen weggooien. Het afbetalingsstelsel kan wijzen op zijn bijdrage tot het bereiken van een snelle en krachtige industriele ontwikkeling voor de automobiel-nijverheid, de radio-fabrieken, de producenten van elektrische apparaten, van mechanische landbouwwerktuigen, enz. — en via dezen, indirect, voor de grondstof-produceerende nijverheid.

Maar daartegenover zal niemand kunnen ontkennen, dat het afbetalingsstelsel tevens een ding is, waarvan maar al te gemakkelijk misbruik kan worden gemaakt en waaruit dan ook in zeer vele gevallen allerlei ellende voortkomt. Men behoeft waarlijk niet alleen werkgever te zijn om zich te ergeren aan de vele loonbeslagen, welke aan de orde van den dag zijn; deze loonbeslagen, die sedert de ontwikkeling van het afbetalingsstelsel zéér veel frequenter zijn geworden, mogen wellicht voor den werkgever hinderlijk zijn, zij zijn in ieder geval tevens een beeld

¹⁾ Wij hebben bij bovenstaande beschouwingen in het midden gelaten, of nikkelbrons het aangewezen metaal voor de aan de orde gestelde munthervorming is, en of andere goedkope metalen niet even goede hoedanigheden zouden bezitten. Deze technische kwestie kunnen wij niet beoordeelen. Wij gingen ervan uit, dat er eventueel nikkelgeld zal komen en dat dus de vraag is, of de keuze daarvan op grond van de macht van de nikkeltrust moet worden afgeraden. Deze laatste vraag beantwoorden wij ontkennend.

²⁾ Mr. Dr. W. Fischer, i.h. Alg. Hbd. ddo. 30/9 1929.

van de financiële zorgen, waarin arbeidersgezinnen zich, aangemoedigd door de „gemakkelijke” (sic!) betalingsmethoden, storten. Zij zijn, tevens de afspiegeling van de totale onmacht tot sparen, welke bij die gezinnen bestaat; zij geven tevens een denkbeeld van de mateloze ontevredenheid, die in het hart van die arbeiders gaat wonen, omdat zij ondanks hun zeer behoorlijke loonen nog altijd in de zorgen blijven zitten. Zij toonen ons tevens, welke de gevolgen zijn van de onvermoebare propaganda voor „luxé op afbetaling, bij een verschuiving der verantwoordelijkheid voor de toekomst van het individu op de maatschappij, van het gezin op den staat.

Ik sprak van de totale onmacht tot sparen; de heer Fischer tracht¹⁾ deze onmacht te logenstraffen door te vermelden, dat het bedrag der bij de Rijkspostspaarbank ingelegde gelden voortdurend stijgt. Toch zal hij moeten toegeven, dat deze stijging relatief uiterst gering is, wanneer men haar vergelijkt met een land, waar het afbetalingsstelsel, dank zij de soliditeit en den spreekwoordelijken spaarzin der bevolking nog weinig of niet is doorgedrongen: Frankrijk. Stegen de Nederlandsche spaargelden (Rijkspostspaarbank) in de periode 1925—'26 en 1926—'27 met circa f 9 miljoen per jaar (f 1.25 per hoofd der bevolking is waarlijk niet verbluffend!), in Frankrijk stegen zij in de periode 1927—1928 met zes milliard francs, zegge f 600.000.000, of circa f 16 per hoofd der bevolking!²⁾ Zoo ziet men dat de door den heer Fischer genoemde cijfers voor een verdediging van het afbetalingsstelsel eerder gevaarlijk dan vleiend zijn.

Neen, repliceeren de voorstanders van het afbetalingsstelsel, zóó moet ge de zaak niet zien: wij vinden dat sparen maar bijzaak, want „de maatschappelijke ontwikkeling leidt ertoe, dat het sparen met dit doel³⁾ voor de groote massa hoe langer hoe minder noodzakelijk wordt”. Dit nu lijkt mij eenigszins wat de Engelschen noemen „begging the question”: — een petitio principii. Inderdaad wordt het, naarmate de zin tot zorgen voor den ouden dag onder den druk der voortdurend stijgende luxe-uitgaven wordt verpletterd, voor den staat noodzakelijk, om een dreigend ouderdoms- en invaliditeits-pauperisme door steeds uitgebreider „sociale maatregelen” te voorkomen. Maar is dit wenschelijk? Is het wenschelijk, de „orgy of spending”, die den geest van onzen tijd eigen is, nog aan te wakkeren door een afbetalingsstelsel, dat tot uiteindelijk resultaat heeft het weg-nemen van ieder verantwoordelijkheids-besef voor de toekomst onder de arbeidende klasse en het afwentelen van de financiële gevolgen daarvan op de beter gesitueerde belastingbetalers en op de werkgevers?

Maar deze bezwaren tegen het afbetalingsstelsel zijn meerendeels sociaal-ethisch en betreffen goeddeels alleen den individueelen verbruiker; beziet men de zaak van den anderen kant, dan blijken er ook nog wel andere bezwaren, van meer financieel-economischen aard te zijn.

Het afbetalingsstelsel toch baseert zich, daar het een anticipatie is op toekomstig inkomen, op de handhaving van een bepaald inkomens-niveau. Dit nu is, economisch beschouwd, een vrij gevaarlijke presumptie. Er is geen enkele, maar dan ook geen enkele reden om aan te nemen, dat het loon-indexcijfer van heden ook het loon-indexcijfer van morgen of dat van het volgend jaar zal zijn. Integendeel, er bestaan tal van redenen om aan te nemen, dat deze indexcijfers in de toekomst even sterk zullen veranderen als dat reeds in het verleden het geval was. Veron-

derstelt men nu eens, dat de tegenwoordige index a, tengevolge van een conjunctuur-omslag, een oorlog, een mislukte oogst, of om welke reden dan ook, plotseling terugloopt tot a—n, dan komt men tot voor het zoo zorgvuldig opgetrokken afbetalingsstelsel pernicieuze gevolgen... of wel tot hongersnood. Bij een daling van den loon-index met n, zal ieder loontrekende, volgens de wet der „diminishing utility”, geneigd zijn, voort te gaan met de aanschaffing der eerste levensbehoeften en zijn luxe-uitgaven vóór al het andere te staken. Gevolg: de verkoopers op afbetaling, en met hen de financierings-maatschappijen komen in de knel. Wat kan men tegen deze massale betalings-staking doen? De op afbetaling verkochte producten terugnemen? Misschien wel — als „sanctie”... maar nimmer, om daardoor een tot bevrozen-gedoemd crediet-complex weder te ontdoien, want het is volstrekt ondenkbaar, dat een in groote massa teruggenomen product onder de door mij veronderstelde omstandigheden verkoopbaar zal zijn. De verkoopers op afbetaling en hun financierings-maatschappijen loopen onherroepelijk vast — en verergeren daardoor nog de crisis, die reeds een aanvang heeft genomen.

Of wel: de afbetalings-crediteuren forceeren, door loonbeslag e.d., de betalingen, waarop zij volgens de bepalingen van het contract recht hebben. Het gevolg zal zijn, dat de afbetalingscrediteur niet meer datgene zal kunnen aanschaffen, wat voor hem van het grootste nut, wellicht zelfs een levensbehoefte is. Gespaard heeft hij weinig of niet, want in den „goeden tijd” droeg hij al zijn boven de voor eerste behoeften benodigde gelden af aan de afbetalingsverkoopers. Hij blijft dus met zijn gezin in een auto rijden maar lijdt honger, of luistert naar de symphonie van een radio-toestel bij de begeleiding van een rammelende maag of klappertandende kaken.

Naast het individu, dat goederen op afbetaling koopt door anticipatie op een onzeker toekomstig inkomen, is er nog de categorie van ondernemingen, die hun bedrijf uitoefenen, drijvende op een geweldige crediet-ballon: autobus-ondernemingen, die bij een proportioneel zeer gering eigen kapitaal een enorm wagenpark-op-afbetaling exploiteeren; stofzuigerfabrikanten, die bij een nog kleiner eigen kapitaal een heirleger van stofzuigers aan den arbeid zetten. Wat gebeurt er met deze zaken, wanneer er eens een crisis komt? Zij zullen, in het hoogst waarschijnlijk geval, dat de autobussen en stofzuigers onverkoopt blijven, failliet worden verklaard en door hun faillissement weer anderen in den maalstroom van de algemeene crisis meeslepen.

Vervolgens is er nog de financieel-economische vraag der kapitaalvorming; want zelfs al legt men zich gedwee neer bij het achterwege blijven van besparingen, die uitsluitend de zorg voor de individueele toekomst ten doel hebben, toch is daarmede niet gezegd, dat men even weinig respect behoeft te hebben voor den economischen eisch, dat kapitaal gevormd worde tot instandhouding, verbetering en uitbreiding van het productie-apparaat. Die eisch is onmiskenbaar, en dringt zich voortdurend weder op den voorgrond. Het voor die instandhouding en uitbreiding van het productie-apparaat benodigde kapitaal nu kan slechts worden gevormd uit besparing; besparing op inkomen, uit winsten, of uit welken hoofde dan ook — maar in ieder geval: *besparing*. Wie al geneigd mocht zijn, om aan de neiging tot sparen uit verantwoordelijkheids-besef ten aanzien van de toekomst van individu of gezin „qua talis” met een schouderophalen voorbij te gaan, die zal toch zeker niet hetzelfde gebaar kunnen maken wanneer hij zich tegenover den onafwijsbaren economischen eisch der kapitaalvorming geplaatst ziet. En nu is het toch, m.i., niet aan redelijken twijfel onderhevig, dat de middelen, die tot aankoop van afbetalings-goederen worden gebezigd, niet voor kapitaal vorming kunnen dienen,

¹⁾ Zie het reeds geciteerde artikel in het Alg. Handelsbl.

²⁾ Het is natuurlijk mogelijk, dat deze stijging 66k werd beïnvloed door de stabilisatie der Fransche valuta, maar in de hier bedoelde periode kan deze toch geenszins van zoodanige betekenis zijn, dat de proportioneel zeer sterke stijging daarmede „restlos” verklaard kan worden.

³⁾ Het voorzien in de behoeften van den ouden dag en van onvoorziene omstandigheden of gebeurtenissen.

om de eenvoudige reden, dat men een gulden niet tegelijkertijd kan „beleggen” en „uitgeven”. Men kome nu niet met het argument, dat de afbetalingsgulden van thans vroeger een „alcohol-gulden” of een „bioscoop-gulden”, doch nimmer een „spaar-gulden” is geweest: in de eerste plaats valt zulks te betwijfelen; en in de tweede plaats: wanneer men — terecht — de bestemming der „alcohol- of bioscoopgulden” wil wijzigen, dan doet men, maatschappelijk, ethisch en economisch, beter, het besparen van dien gulden aan te moedigen, dan het uitgeven daarvan voor afbetalings-goederen te propageeren.

Deze overweging ligt tevens ten grondslag aan de opvatting, dat het afbetalingsstelsel niet „an und für sich” ongewenscht moet worden geacht, doch dat de toepassing ervan ook gunstig kan werken: wanneer het zich n.l. bezig houdt met „produzierte Productionsmittel”, d.w.z., met goederen die door haren aard en door het gebruik, dat er in ieder afzonderlijk geval van zal worden gemaakt, niet als een zuivere „luxé”, maar als een anticipatie op kapitaalvorming in den sociaal-economischen zin beschouwd kunnen worden. Zoo bijv. drukkerij- en wasschermachines; vrachtauto's, of in het algemeen bedrijfsautomobielen; soms naaimachines; landbouwwerktuigen en -machines; in enkele gevallen naaimachines en stofzuigers; zelden piano's; maar nooit: personen-auto's voor pleziergebruik (thans „pièces de résistance” onder de vele afbetalingszaken); nooit radiotoestellen en gramophoons (de „next best”, wat kwaliteit der afbetalings-financieringen aangaat).

Beperkt men zich tot de goederen, die productief zijn of indirect de productie bevorderen, dan vermijdt men ook, als vanzelf, het sociale en paedagogische euvel der te sterk geprikkelde luxe-uitgaven door gezinnen met beperkte en niet noodzakelijk constante inkomens; dan brengt men het afbetalingsstelsel, dat in sommige gevallen een economische zegen kan zijn, binnen zijn ware proporties terug; en daarmede zal men ook tevens de voor de financierings-maatschappijen zelve zoo gevaarlijke gevolgen van een eventuele crisis belangrijk kunnen verzachten.

Het was geenszins mijne bedoeling, de mérites van het ingenieuze stelsel volkomen te ontkennen — hetgeen trouwens niet mogelijk zou zijn; maar wél meende ik, tegen overdreven optimisme en een miskenning van de toch ontwijfelbaar ook bestaande bezwaren een woord van waarschuwing te moeten spreken.

W. C. POSTHUMUS MEYJES.

ZITTING VAN DE FISCALE COMMISSIE VAN DEN VOLKENBOND.

De vaste commissie, in December 1928 door den Raad van den Volkenbond ingesteld tot het bestudeeren van de met belastingen verband houdende vraagstukken, en die den naam draagt van Comité Fiscal, heeft in de tweede helft der verstreken maand October haar eerste zitting gehouden, onder voorzitterschap van den heer Borduge, het Fransche lid van het Comité.

Voor deze zitting was een vrij omvangrijke agenda samengesteld, die in den loop der beraadslagingen nog met eenige punten werd aangevuld. Dit laatste geschiedde deels ter wille van den samenhang met wat in de primitieve agenda was vermeld, deels ter voorbereiding van de taak, waaraan men zich in volgende zittingen zal hebben te wijden. In het algemeen kan trouwens gezegd worden, dat de thans verrichte arbeid van voorbereidenden aard is geweest. De vroegere Volkenbondcommissies hadden zich voortdurend bezig gehouden met het ontwerpen van overeenkomsten tot voorkoming van dubbele belasting, waarbij allerlei punten van meer bijzonderen aard ter zijde waren gelaten, en de in October 1928 gehouden algemeene conferentie had niet anders gehandeld. Geen wonder dus, dat het Comité Fiscal zich

geplaatst zag voor verschillende min of meer nieuwe zaken, die een nauwgezet onderzoek eischten en zich niet leenden voor een spoedige belichaming in concrete voorstellen.

Omtrent sommige van die onderwerpen heeft het Comité besloten tot het raadplegen van zijn verschillende leden en corresponderende leden, ten einde op die wijze een inzicht te verkrijgen in de practijk welke te dien aanzien in diverse landen wordt gevolgd en van beginselen of systemen welke aan die practijken grondslag liggen. Deze wijze van handelen is toegepast ten aanzien van de regels, naar welke men de opbrengst van een bedrijf, dat in meer dan een land wordt uitgeoefend, over die landen verdeelt (de règles de ventilation, bedoeld in art. 5, derde lid, tweeden zin, van de ontwerp-conventie Ia van 1928—Volkenbondsdocument C. 562 M. 178. 1928 II). Voorts ten aanzien van het belasten van winsten, die uit auteursrecht en uit octrooirecht voortvloeien. Dan met betrekking tot de begrippen „établissement stable” en „agent vraitment autonome” welke men aantreft in het tweede lid van het zoeven genoemd art. 5. Wat deze beide begrippen aangaat heeft het Comité eenige voorloopige regels opgesteld. Eindelijk kan men tot den voorbereidenden arbeid nog rekenen het verzoek, om van de verschillende staten een systematisch overzicht te ontvangen van hun directe belastingen, zulks opdat een algemeene systematisering van deze stof overwogen kunne worden.

Uitvoerig heeft het Comité beraadslaagd over de fiscale voorschriften, vervat in het ontwerp-conventie over de behandeling van vreemdelingen dat ten onderwerp van behandeling strekt aan de op 5 November d.l. te Parijs geopende internationale conferentie. Het Comité is op die conferentie door twee zijner leden vertegenwoordigd. Wat de meeningen van het Comité zijn, zal derhalve eerlang wel publiek worden.

Een geheel nieuwe materie is ten slotte aan de orde geweest, namelijk het voorkomen van dubbele belasting (wegenbelasting of andere) van automobielen. Aangaande dit onderwerp heeft het Comité een eerste lezing ontworpen van een conventie, die vervolgens besproken is in een gemengde commissie, bestaande uit drie leden van het Comité Fiscal en drie van het Comité permanent de la circulation routière. De studie over dit onderwerp wordt voortgezet; de beide Comité's hopen in den loop van het volgend jaar hun gemeenschappelijke instemming aan een tweede lezing te kunnen betuigen.

Bij het verrichten van zijn arbeid heeft het Comité de vruchten geplukt van een voorstel, door de vorige Comité's gedaan en door den Raad van den Volkenbond goedgekeurd. Het Secretariaat van den Volkenbond heeft namelijk een uitgaaf bezorgd van alle tot dusver verschenen overeenkomsten tot voorkoming van dubbele belasting en van belastingvlucht en van alle nationale wettelijke voorschriften van die strekking¹⁾. Wie ervaren heeft, hoe een gebrek aan behoorlijke gegevens het werk op dit gebied belemmeren kan, zal het te Genève in dit opzicht genomen initiatief weten te waardeeren.

SINNINGHE DAMSTÉ.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand October 1929, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden van 1929 in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1928.

De gevone middelen brachten in de afgelopen maand f 44.225.800 op tegen f 40.995.800 in October 1928 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 3.230.000. De totale opbrengst in de afgelopen

¹⁾ Document C. 345. M. 102. 1928. II; ¹⁰ supplement C 365 M. 134. 1929. II.

maand overtrof voorts de raming met een bedrag van f 4.963.800.

De totaal-opbrengst over de eerste tien maanden van dit jaar bedroeg f 418.005.900, d.i. f 12.080.400 meer dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ook de raming werd in bedoelde periode overschreden en wel met f 25.385.100.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonen de grondbelasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de wijn- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel, de rechten en boeten van registratie, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de personeele belasting, de gedistilleerd-, de hier- en de suikeraccijns en de domeinen. Over het algemeen was de loop der middelen in de afgelopen maand dus allészins bevredigend, al dient hierbij ook te worden bedacht, dat in het verkregen accres voor ruim f 2,1 miljoen door de successierechten werd bijgedragen.

De grondbelasting gaf opnieuw een stijging in opbrengst te zien, ditmaal tot een bedrag van f 149.100. Mede in verband met de ruime baten, die in de vorige maanden van het jaar werden ontvangen, kwam in 1929 tot dusver f 498.400 méér binnen dan in de eerste tien maanden van het vorige jaar. Ook 10/12 der raming werd in bedoeld tijdvak overschreden en wel met niet minder dan f 2.252.800. Vermoedelijk zal het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer van f 21.385.000 wel worden gehaald.

In tegenstelling met de vorige maand leverde de personeele belasting minder op. Het decrees beliep f 123.900, doch kon den in de vorige maanden van het jaar verkregen voorsprong niet te niet doen. De ontvangst der maanden Januari t/m. October overtreft nl. zoowel de opbrengst van dezelfde periode van 1928 als 5/6 der raming (onderscheidenlijk met f 291.500 en f 5.306.000). Zelfs kwam tot dusver reeds f 1.556.000 meer binnen dan het geheele voor 1929 geraamde bedrag. Uit een vergelijking van de opbrengsten over 1928 en 1929, gesplitst naar de verschillende dienstjaren, blijkt, dat de vooruitgang uitsluitend aan een ruimer vloeien van het loopende dienstjaar moet worden toegeschreven.

De inkomstenbelasting gaf in de afgelopen maand een surplus boven de gelijknamige maand van 1928 en wel tot het niet onbelangrijke bedrag van f 816.300. De raming werd met f 164.300 overschreden. Vergelijkt men de opbrengsten over de eerste tien maanden van 1928 en 1929, dan blijkt, dat de ontvangen bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Oct. 1928	Jan. t/m. Oct. 1929
1925/26....	f 795.400	—
1926/27....	„ 3.289.300	f 470.700
1927/28....	„ 61.916.500	„ 1.793.700
1928/29....	„ 9.464.900	„ 53.344.900
1929/30....	—	„ 11.170.400
Totaal ..	f 75.466.100	f 66.779.700

In totaal bedroeg de teruggang in de afgelopen maanden f 8.686.400, hetgeen voornamelijk is te wijten aan de verlaging van het tarief bij de wet van 15 Maart 1928 (Staatsblad No. 62), welke wet met ingang van 1 Mei van dat jaar in werking trad, en hare werking in de eerste maanden nog bijna niet deed gevoelen. Dat de vergelijking niet nog ongunstiger uitvalt, is te danken aan de omstandigheid, dat het nieuwe belastingjaar een accres van ruim 17 ton vertoonde. De raming werd gerekend over 10 maanden met f 113.000 overtroffen, wat vrij gunstig mag worden genoemd, daar de beide laatste maanden van het jaar meer dan de gemiddelde maandraming plégen op te leveren.

De vermogensbelasting bracht ditmaal f 194.800

meer in de schatkist dan in October 1928; daarentegen bleef de opbrengst ongeveer f 98.000 bij de gemiddeldemaandraming ten achter, wat echter voor deze maand niet ongunstig mag worden genoemd. Gerekend over tien maanden gaf de vermogensbelasting een vooruitgang te constateeren van f 1.814.100, waarvan ruim f 1½ miljoen aan de hoogere ontvangsten uit het dienstjaar 1928/1929 is te danken. Aan het feit, dat 10/12 der raming niet geheel werd bereikt (nadeelig verschil f 139.800) mag niet te veel gewicht worden gehecht. De laatste maanden van het jaar zijn voor dit middel doorgaans vrij gunstig en het vermoeden is gewettigd, dat het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer royaal zal worden gehaald.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf opnieuw een surplus boven dezelfde maand van 1928, zij het tot het niet zeer belangrijke bedrag van f 25.200. Na de ruime ontvangsten, welke in de voorafgaande maanden konden worden geboekt, is de opbrengst van October jl. opvallend gunstig. Gerekend over tien maanden werd zoowel de opbrengst van het vorige jaar als de raming aanzienlijk overtroffen (respectievelijk met f 4.281.900 en f 2.851.300). Zelfs werd op een kleine 5 ton na het geheele voor 1929 geraamde opbrengstcijfer van f 20.000.000 reeds ontvangen, een resultaat, dat uiteraard tot tevredenheid stemt.

De invoerrechten bleven zich in stijgende lijn bewegen en leverden de record-opbrengst van f 6.288.500, zijnde f 277.000 méér dan de ontvangst van October 1928, welke tot dusver de hoogste maand-opbrengst was. In deze stijging valt het oploopen der prijzen van verschillende belaste goederensoorten en wellicht ook een levendiger handelsverkeer te onderkennen. Doordat de afgelopen maanden ook ruime baten opleverden, kwam de opbrengst der eerste tien maanden f 3.622.700 uit boven die van hetzelfde tijdvak van 1928 en f 4.874.100 boven 10/12 der raming. Om trent het statistiekrecht valt hetzelfde op te merken. Hier bedroeg het surplus in de afgelopen maand f 28.000, terwijl de vooruitgang in tien maanden f 84.600 boven de ontvangst van 1928 en f 162.800 boven de raming beliep. Ook deze groep van middelen maakt een uitstekend figuur.

De accijnzen vertoonden niet alle een even gunstig beeld. Het zout bracht f 40.300 méér op, waardoor de in de eerste maanden van het jaar ontstane achterstand opnieuw voor een deel werd opgevangen; gerekend over tien maanden bedraagt de teruggang nu nog maar f 15.000. Bijzonder trekt de geslachtaccijns de aandacht, die opnieuw een surplus opleverde (van f 112.600) en zoodoende het nog nimmer bereikte bedrag van f 1.162.000 voor de schatkist opleverde. Deze vooruitgang staat in verband met het afnemend gebruik van het dure varkensvleesch en den dalenden invoer van buitenlandsch bevroren vleesch, waardoor meer behoefte ontstaat aan inlandsch rundvleesch, waarvan accijns betaald wordt. In de eerste tien maanden van dit jaar werd reeds f 1.100.000 meer geslachtaccijns geïnd dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. De wijnaccijns liep op met f 22.400, doch de beide eerste maanden van elk kwartaal zijn voor dit middel van weinig beteekenis. Een gevolg van dezen meevaller was evenwel, dat de ontvangst over 10 maanden hooger is dan het opbrengstcijfer derzelfde maanden van 1928. De gedistilleerdaccijns wees opnieuw een daling in opbrengst aan; ditmaal bedroeg het decrees f 610.600 als gevolg van de met 1 Maart jl. in werking getreden verlaging van het tarief met 40 pCt. Zelfs bedroeg de teruggang veel meer dan uit den middenstaat bij oppervlakkige lezing kan worden afgeleid, daar de maand October in 1928 vier verschijndagen van den krediettermijn telde tegen vijf in 1929; neemt men dit in aanmerking, dan blijkt de lagere ontvangst op meer dan f 1½ miljoen te kunnen worden gesteld. Tot dusver kwam in 1929 f 7.462.500 minder binnen dan in het vorige jaar. In vergelijking met de raming was de teruggang nog grooter, doch, daar het voor het loopende jaar ge-

raamde opbrengstcijfer niet met het oog op de toestand gebrachte tariefsverlaging is herzien, valt hieraan niet zooveel gewicht te hechten. Ook de bieraccijns liep in de afgelopen maand terug (met f 45.300); op zichzelf beschouwd was de maandopbrengst echter niet gering, daar de raming met ruim f 287.000 werd overschreden. Opvallend zijn de hooge bedragen, welke door den suikeraccijns worden opgeleverd. Weliswaar vertoonde dit middel in de afgelopen maand een daling van f 419.000, doch deze teruggang is slechts schijnbaar, daar de maand October het vorige jaar een betaaldag van den krediettermijn meer telde dan in 1929; neemt men dit in aanmerking, dan blijkt de suikeraccijns dit jaar in de maand October veel ruimer te hebben gevloeid. Tenslotte moge nog worden gewezen op den tabakaccijns, die, vergeleken met de gelijknamige maand van 1928, een vooruitgang liet zien van f 311.500, waarin tot uiting komt een prijsverhoging van verschillende rookartikelen, in het bijzonder van de sigaren.

Eene vergelijking van de opbrengst der accijnzen over de eerste 10 maanden van 1928 en 1929 en met de raming leidt tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 10 m. 1928	Opbrengst 10 m. 1929	Raming 10 m. 1929
Zout	f 1.632.100	f 1.617.100	f 1.666.700
Geslacht....	„ 9.092.900	„ 10.192.800	„ 9.166.700
Wijn	„ 2.081.900	„ 2.095.200	„ 2.208.300
Gedistilleerd	„ 36.347.600	„ 28.885.000	„ 37.500.000
Bier	„ 12.084.500	„ 12.279.400	„ 11.666.700
Suiker	„ 39.274.000	„ 39.983.000	„ 39.416.700
Tabak	„ 19.524.100	„ 22.141.800	„ 19.583.300

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 9.100 meer op; hierdoor kwam de opbrengst over 10 maanden ook boven die van het vorige jaar uit (f 200).

Gunstig was ook de loop der zegel- en registratierechten. De eerstgenoemde rechten accresseerden met f 185.600, welk verschil geheel aan het effectenzegel was te danken, dat f 341.300 meer opleverde, waarschijnlijk een gevolg van vele omzettingen op de effectenbeurs. Bij de registratierechten bedroeg de stijging f 173.500. Eene vergelijking van de ontvangsten over 10 maanden is eveneens gunstig voor het loopende jaar; het voordeelige verschil is voor de beide hierbedoelde middelen respectievelijk f 923.100 en f 4.989.900, terwijl 10/12 der raming met f 2.205.500 en f 4.444.200 werd overtroffen.

Bijzonder trekken de successierechten de aandacht, die opnieuw een surplus gaven, ditmaal van f 2.104.400. Waarschijnlijk is het zeer hooge opbrengstcijfer (f 6.133.600), dat slechts tweemaal (in 1922) werd overtroffen, toe te schrijven aan de vele sterfgevallen in de maanden Januari t/m. Maart van dit jaar gedurende den strengen wintertijd; de tengevolge daarvan verschuldigde successierechten, vervallen n.l. in de maanden October e.v. Gerekend over 10 maanden beliep de hoogere ontvangst f 6.989.600; het geheele voor 1929 geraamde bedrag (f 38.000.000) werd reeds met f 1.493.000 overschreden.

De domeinen gaven f 52.000 minder, de loodsgelden daarentegen f 32.400 meer te boeken, waardoor de ontvangst over 10 maanden f 92.000 steeg boven die van dezelfde periode van 1928 en 5/6 der raming ook werd gehaald (opbrengst f 5.600 hooger).

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” vertoonden opnieuw een vermeerdering en kwamen van f 6.298.200 op f 6.719.800. Van laatstgenoemd cijfer was ruim f 3.786.500 aan de Verdedigingsbelastingen toe te schrijven. Gerekend over tien maanden viel een stijging waar te nemen van f 4.492.000. In dien tijd gaven de zegelrechten van buitenlandsche effecten evenwel een mindere bate van f 42.400.

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand f 682.600 binnen tegen f 500.900 in October 1928. Van eerstgenoemd bedrag komt f 648.400 op rekening van de wegenbelasting; de rest of f 34.200 werd bijgedragen door de rijwielbelasting. In de eerste

tien maanden kwam aan het Wegenfonds ten goede f 15.078.900, waarvan f 8.623.800 wegenbelasting en f 6.455.200 rijwielbelasting. In het vorige jaar bedroegen de beide laatstbedoelde opbrengstcijfers onderscheidenlijk f 7.336.400 en f 5.614.200. Neemt men tenslotte in aanmerking, dat in 1928 slechts 90 pCt. van de werkelijke opbrengst der rijwielbelasting ten voordeele van het Wegenfonds is geboekt, dan blijkt, dat in het loopende jaar bijna 87.000 rijwielplaatjes meer zijn verkocht dan in de eerste tien maanden van 1928.

AANTEKENINGEN.

Discontoveranderingen.

De laatste week is met betrekking tot den rentevoet der circulatiebanken weder van bijzondere beteekenis geweest. Nadat eerst de Nationale Bank van België haar disconto had verlaagd van 5 tot 4½ pCt., volgde de groote gebeurtenis van de week: New-York verlaagde eigener beweging het disconto eveneens van 5 tot 4½ pCt., nadat aanvankelijk te kennen was gegeven, dat zulks slechts zou geschieden, wanneer de Europeesche circulatiebanken voorgingen. De Amerikaanse maatregel heeft kennelijk tot bedoeling de gevolgen van de beurscrisis voor het bedrijfsleven zooveel mogelijk tegen te gaan en de gedrukte stemming te verbeteren. Wij zullen hebben af te wachten, in hoeverre deze politiek succes zal hebben. Dat men in Amerika druk bezig is om van hoogerhand op den toestand ter beurze te reageeren, moge blijken uit het plan om de belastingen te verlagen en om — dit laatste volgens een eigen telegram in de Maasbode van 16 dezer — de conjunctuurpolitiek van President Hoover, waarover wij reeds schreven in ons nummer van 19 December 1928, thans in werking te gaan stellen door uitvoering van een grootsch opgezet bouwplan, spoorwegverbeteringen, publieke werken, e.d.

New-York werd prompt gevolgd door Amsterdam. De rentetarieven van de Bank zien er thans in vergelijking tot vroeger als volgt uit:

	25 Mrt. '29	1 Nov. '29	16 Nov. '29
Wisseldisconto	5½	5	4½
Promessendisconto	6	5½	5
Beleening van Effecten ..	6	5½	5
Beleening van Goederen ..	6	5½	5
Voorschotten in Rek. Crt.	7	6½	5½

Het trekt de aandacht, dat de renteverlaging over het geheel slechts een half procent heeft bedragen, doch voor de voorschotten in rekening-courant een vol procent belooft. Het vermoeden ligt voor de hand, dat dit verband houdt met het streven van onze circulatiebank om Amsterdam als internationaal financieel centrum in beteekenis te doen toenemen. Eenig rentever-schil met Londen is daartoe uit den aard der zaak bevorderlijk, en zulks geldt niet slechts voor het wisseldisconto, waarvoor het verschil thans niet minder dan 1½ procent bedraagt, doch ook voor de rekening-courant-rente, aangezien aan wisselmakelaars te Amsterdam veelal wordt toegestaan om tegen onderpand van accepten debet te staan bij de N.B. Hoe lager de rekening-courant-rente, des te grooter steun aan den Amsterdamschen acceptenhandel en des te grooter mogelijkheid van concurrentie tegen Londen. Duurzaam kan de rente te Amsterdam niet lang groote verschillen met Londen vertoonen, maar tijdelijk kan dat wel, en juist daarin kan, als de rente te Amsterdam lager wordt, voor de ontwikkeling van onze hoofdstad als financieel centrum een belangrijk voordeel gelegen zijn en kunnen er heel wat relaties worden aangeknoopt, waarvan allicht het een en ander voor bestendinging vatbaar zal blijken.

Dat de positie van de N.B. den laatsten tijd zeer sterk was en dat zij zonder bezwaar tot renteverlaging kon overgaan, moge tenslotte blijken uit de volgende cijfers, aangevend haar bezit aan goud, buitenlandsche wissels en diverse rekeningen eenerzijds, tezamen aan-

gevende de positie tegenover het buitenland, en de binnenlandsche uitzettingen anderzijds.

(In miljoenen guldens).

	Goud- voorraad	Buit. Wissels	Div. Rek.	Totaal kolom 1-3	Discout. en Be- leeningen	Dekkings- percen- tage
31 Dec. 1928 ..	435	220	39	694	219	50
28 Jan. 1929 ..	435	203	32	670	160	55
25 Febr. 1929 ..	435	167	26	627	172	56½
25 Mrt. 1929 ..	422	42	70	534	252	56
29 April 1929 ..	432	89	46	567	296	52
27 Mei 1929 ..	437	161	35	633	194	55
24 Juni 1929 ..	437	176	38	650	151	57
29 Juli 1929 ..	449	178	29	656	160	57
26 Aug. 1929 ..	443	154	37	634	162	57
30 Sept. 1929 ..	443	186	45	674	187	53
28 Oct. 1929 ..	443	209	36	688	145	54½
4 Nov. 1929 ..	443	213	40	696	194	51½
11 „ 1929 ..	443	213	42	697	156	54
18 „ 1929 ..	443	215	39	697	153	54½

V. S.

Wapenstilstand in den tarievenstrijd.

Gelijk men weet, zijn ingevolge besluit van de Volkenbondvergadering leden en niet-leden van den Volkenbond uitgenoodigd om vóór 31 December a.s. te willen mededeelen, of zij wenschen deel te nemen aan eene in Januari 1930 te houden Conferentie ter bespreking van de vraag, of het mogelijk zal zijn voorloopig een eind te maken aan de voortdurende verhooging der beschermende douanetarieven. Het „Comité Economique” van den Volkenbond heeft voor deze „trêve douanière” een voor-ontwerp opgesteld, over de mérites waarvan eerlang enkele beschouwingen in onze kolommen zullen verschijnen. In afwachting daarvan geven wij thans den tekst van de voor- naamste bepalingen van het voorontwerp, waarbij erop gewezen moet worden, dat men bij het vaststellen van de voorloopige redactie van de te sluiten Conventie in sommige opzichten verschillende modaliteiten tot uitdrukking heeft willen brengen, zooals bijv. in art. X; daarover zal t.z.t. de bijeen te roepen Conferentie moeten beslissen.

Article I.

Chacune des Hautes Parties contractantes s'engage, pour la durée de la présente Convention, à ne pas appliquer aux produits des autres Hautes Parties contractantes, importés sur son territoire douanier, des droits de douane ou taxes accessoires, perçus à l'importation, plus élevés que ceux qui frappaient ces produits à la date du ..... 1929, soit par application des tarifs qu'elle a établis, soit en vertu des traités ou conventions en vigueur à ladite date.

De même, elle n'établira pas de droits ou taxes accessoires sur les produits précédemment exempts.

Article II.

Chacune des Hautes Parties contractantes s'engage, pour la durée de la présente Convention, à ne pas soumettre les produits exportés de son territoire douanier, sur le territoire douanier des autres Hautes Parties contractantes, à des droits de douane ou taxes accessoires plus élevés que ceux auxquels ces produits étaient soumis, à l'exportation, à la date du ..... 1929.

De même, elle n'établira pas de droits d'exportation ou taxes accessoires sur les produits précédemment exempts.

Article III.

Les stipulations des articles I et II se rapportent à toutes les catégories de droits et taxes auxquelles sont soumises les marchandises à leur importation ou à leur exportation, que ces droits ou taxes soient perçus pour le compte de l'Etat, des communes ou de tous organismes publics habilités à les percevoir, à l'exception toutefois des taxes fiscales, redevances ou rémunérations de services, auxquelles sont soumises également les marchandises nationales.

Article IV.

Chacune des Hautes Parties contractantes s'engage à ne pas instituer, pendant toute la durée de la présente Convention, de nouveaux droits ou taxes intérieurs applicables aux marchandises importées qui frapperaient des articles qui ne sont pas produits dans son propre pays, et à ne pas établir sur les produits des autres Hautes Par-

ties contractantes des droits intérieurs qui, par leur taux ou leur mode de perception, les frapperaient d'une manière plus onéreuse que les produits nationaux.

Si l'une quelconque des Hautes Parties contractantes applique actuellement, aux marchandises importées des territoires de l'une quelconque des autres Hautes Parties contractantes, des taxes différentielles en ce qui touche leur circulation, leur manipulation, leur vente ou leur mise en vente et leur consommation, elle prend l'engagement de ne point aggraver, au détriment des marchandises importées, la différence de traitement existant, pour ces marchandises, par rapport aux marchandises nationales de même nature.

Article V.

Chacune des Hautes Parties contractantes s'engage à ne pas appliquer aux échanges entre les Hautes Parties contractantes des entraves nouvelles — qu'elles résultent de mesures législatives, réglementaires ou administratives — qui seraient de nature à nuire aux effets de la trêve douanière instituée par la présente Convention.

Article VI.

Les dispositions des articles IV et V ci-dessus portent leurs effets à partir de la date prévue aux articles I et II.

Article VII.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à se conformer, dans leurs relations commerciales réciproques, aux stipulations de la Convention pour l'abolition des prohibitions et restrictions à l'importation et à l'exportation, signée à Genève le 8 novembre 1927, qu'elles y soient ou non Parties.

Article VIII.

(La résolution de l'Assemblée de 1929 visant les droits protecteurs, il en résulte qu'une exception devrait être faite en faveur des droits de caractère purement fiscal.

Il appartiendra à la Conférence de prévoir soit une exception générale pour cette dernière catégorie de droits, s'il est possible de la définir, soit des exceptions particulières, soit, peut-être, après analyse des cas, l'une et l'autre procédure).

Article IX.

Pour tenir compte des circonstances extraordinaires et exceptionnelles qui pourraient se présenter, les Hautes Parties contractantes se reconnaissent la faculté de procéder à des ajustements douaniers, destinés à faire face à des cas de crises graves, intéressant des éléments essentiels de leur vie économique. Ces ajustements ne pourront être opérés, en ce qui concerne leur durée, la désignation des produits et le degré de protection, que dans la mesure où ils sont indispensables.

La Haute Partie contractante qui serait amenée à faire usage de la faculté qui lui est reconnue par le présent article sera tenue de faire immédiatement notification aux autres Hautes Parties contractantes de la mesure instituée par elle, en faisant connaître les raisons qui motivent son action.

Article X.

Les dispositions des articles I à III ci-dessus ne font point obstacle à la faculté que les Hautes Parties contractantes se réservent:

1o. De substituer des droits spécifiques à des droits *ad valorem*, à la condition de ne pas aggraver l'incidence de la tarification;

2o. De modifier la nomenclature de leurs tarifs, à la condition qu'il n'en résulte pas une augmentation tarifaire incompatible avec les obligations de la présente Convention;

3o. D'établir une tarification nouvelle pour des produits nouveaux, à la condition que cette tarification soit en harmonie avec la tarification existant pour les produits similaires;

4o. De rétablir l'application des droits du tarif général lorsque, à la suite de la dénonciation d'un traité de commerce par un Etat n'étant pas partie à la présente Convention, les droits conventionnels applicables à certains produits cessent d'être en vigueur.

4o. Si, du fait de la dénonciation, par un Etat non participant, d'un traité de commerce aux termes duquel un Etat contractant avait consenti des réductions tarifaires, celui-ci croyait ne pouvoir maintenir aux autres Parties contractantes le bénéfice de droits conventionnels dont il n'aurait plus la contrepartie, il pourrait demander au Secrétaire général de la Société des Nations de convoquer, dans un délai d'un mois, une réunion des Parties contractantes, à laquelle cel-

les-ci s'obligeraient à participer, à l'effet d'obtenir leur consentement à une modification des droits conventionnels sus-visés.

A défaut d'accord, la faculté sera reconnue à l'Etat demandeur de dénoncer la trêve, en ce qui le concerne, pour prendre fin trois mois après.

Article XI.

Les Hautes Parties contractantes reconnaissent que l'exécution intégrale des engagements contenus dans les articles I et II serait susceptible de présenter de graves difficultés pour certaines d'entre elles, et qu'il serait dès lors opportun de réserver aux Hautes Parties contractantes le droit à certaines dérogations.

L'Annexe de la présente Convention indique les dérogations qui, aux termes de l'alinéa précédent, sont consenties à la date de ce jour aux Parties contractantes nommément désignées à l'Annexe et qui ont signé la Convention à cette date.

Article XII.

Si l'une des Hautes Parties Contractantes se voit dans le cas de recourir à des mesures applicables aux produits d'un pays tiers, elle devra procéder de telle façon que ces mesures lésent le moins possible le commerce des autres Hautes Parties contractantes.

Article XIII.

La présente Convention n'est pas opposable aux accords bilatéraux conclus entre les Hautes Parties contractantes pour toutes les dispositions de ces accords qui comportent un régime plus favorable que celui qui résulte des articles ci-dessus.

Elle n'est point opposable non plus aux droits et obligations qui résultent pour les Hautes Parties contractantes du Pacte de la Société des Nations.

Article XIV.

Si un différend surgit entre deux ou plusieurs Parties contractantes au sujet de l'interprétation ou de l'application des dispositions de la présente Convention, ainsi que des dispositions du Protocole y relatif, et si ce différend ne peut être réglé soit directement entre les Parties, soit par la voie de tout autre moyen qu'elles emploieraient pour arriver à une entente, les Parties au différend pourroient, si elles sont toutes d'accord, avant de recourir à toute autre procédure arbitrale ou judiciaire, soumettre le différend, en vue d'un règlement amiable, à un organisme technique désigné à cet effet soit par le Conseil de la Société des Nations, soit par les Parties intéressées.

Après avoir entendu les Parties et, si c'est nécessaire, après les avoir mises en contact, cet organisme formulera un avis. Cet avis devra être formulé dans un délai de . . . . . mois à compter de la date à laquelle ledit organisme aura été saisi du différend.

L'avis ainsi rendu n'engagera les Parties en conflit que si elles l'ont toutes reconnu. Faute de notification dans un délai de quinze jours, adressée aux autres Parties intéressées au litige par celles qui n'accepteraient pas de se conformer à l'avis rendu, cet avis sera considéré comme reconnu par toutes.

Si, après avoir obtenu l'avis ci-dessus mentionné, toutes les Parties ne sont pas d'accord pour s'y conformer, ou si les Parties au différend renoncent à demander cet avis, elles seront tenues, à la requête de l'une d'elles, de soumettre le différend soit à la Cour permanente de Justice internationale, soit à un tribunal d'arbitrage à leur choix.

Dans le cas où l'avis formulé par l'organisme visé à l'alinéa 1er du présent article n'est pas accepté par toutes les Parties intéressées, la requête en vue de saisir du différend un tribunal d'arbitrage ou la Cour permanente de Justice internationale, doit être déposée dans un délai de quinze jours à compter de la date à laquelle le désaccord des Parties a été constaté.

La procédure ouverte devant l'organisme visé à l'alinéa 1er ci-dessus, ou l'avis formulé par lui, n'entraînera en aucun cas la suspension de la mesure qui fait l'objet du litige.

Il en sera de même dans le cas d'une instance devant la Cour permanente de Justice internationale — à moins que celle-ci n'en décide autrement aux termes de l'article 41 de son Statut — ou devant le tribunal arbitral choisi par les Parties.

Evenals bij de Conventie betreffende de in- en uitvoerverboden zal ook voor het in werking treden van

den tariefwapenstilstand een minimum aantal ratificaties noodig zijn; hoeveel er moeten zijn, wordt in het voorontwerp in het midden gelaten. Ook de duur en de opzeggingstermijn zijn in dit ontwerp nog in blanco gelaten.

Onnoodig te zeggen, dat aanvaarding van deze Conventie door een groot aantal belangrijke staten een enormen stap in de goede richting zou beteekenen. Wel behelst art. IX. eene uitzonderingsclausule, krachtens welke de deelnemende staten van het beginsel der Conventie zullen kunnen afwijken, doch de bewoordingen van dit artikel laten niet heel veel bewegingsvrijheid. Eene „crise grave, intéressant des éléments essentiels de la vie économique” is geen alledaagsche gebeurtenis. En art. XIV behelst eene regeling inzake mogelijke geschillen betreffende den uitleg en de toepassing der Conventie. Daaronder vallen dus ook eventueele geschillen over de toepassing van art. IX. In dit opzicht gaat het ontwerp in de goede richting.

Intusschen zullen wij wel verstandig doen onze verwachtingen omtrent algemeene aanvaarding van het beginsel dezer Conventie niet aanstonds te hoog te stellen. De gang van zaken bij de Conventie inzake de in- en uitvoerverboden geeft in dit opzicht te denken. Ook moet worden afgewacht, welk gebruik zal worden gemaakt van art. XI, dat de deur openlaat voor allerlei reserves bij het sluiten der Conventie. Bevordering van den economischen vrede is een moeizaam en langdurig werk, waaraan ons land intusschen — laat ons hopen, dat het zoo blijve — met een schoon geweten kan deelnemen.

V. S.

Vermindering van de inkomsten van het leeningfonds.

Nadat bij verschillende gelegenheden op dadelijke verlaging van den belastingdruk was aangedrongen, is Minister De Geer thans te rade geworden de inkomsten van het leeningfonds met ingang van 1 Januari 1930 te verminderen met 20 miljoen. De jaarlijksche heffingen ten behoeve van het leeningfonds worden verlaagd en dus moeten de gereduceerde inkomsten van het leeningfonds worden aangevuld. Dit geschiedt uit het saldo, dat in voorafgaande jaren in dit fonds is gevormd. Op deze wijze kunnen de verplichtingen van het fonds tot 1943 geheel worden gefinancierd. Dan nog is het saldo niet geheel uitgeput.

Uit dezen opzet blijkt dus, dat inderdaad het in het fonds verkregen saldo bestemd wordt om de lasten van het fonds mede te dragen. Het saldo wordt niet in ééne greep bestemd voor versnelde aflossing, maar het wordt gebruikt om de jaarlijksche inkomsten van het fonds met 20 miljoen per jaar te verminderen.

Voorgesteld wordt een verlaging van de Verdedigingsbelasting II en een samenvatting van het restant Verdedigingsbelasting II met de bestaande rijksinkomstenbelasting. Hierdoor worden de jaarlijksche heffingen voor het leeningfonds verlaagd met 10.5 miljoen gulden. Door afschaffing daarnaast van de opcenten op den suikeraccijns wordt aan den betaler van deze indirecte belasting nog een bedrag van 9.5 miljoen gulden per jaar bespaard.

De suikeraccijns wordt — het zij hier terloops vermeld — berekend volgens een vast tarief naar het gewicht, geheven van de hier te lande geproduceerde suiker. Dezelfde regels gelden bij den invoer van niet hier te lande geproduceerde suiker. Er is geen invoerrecht op suiker, maar bij invoer wordt accijns geheven. De opcenten op de suikeraccijns verdwijnen nu zoowel voor de binnenlands-geproduceerde als voor de ingevoerde suiker. Het wetsontwerp hierbedoeld brengt echter toch nog een kleine wijziging in ons tarief van invoerrechten, omdat de rechten, welke geheven worden bij den invoer van bepaalde producten waarin suiker verwerkt is, moeten worden verlaagd. Hiertoe slechts strekt art. 6 van het wetsontwerp.

Tot zoover de inhoud van het wetsontwerp strekkende tot verlaging van de inkomsten van het Leeningfonds. Het schijnt, dat in parlementaire kringen nog een strijd gevoerd zal worden over de vraag, welke inkomsten van het fonds zullen worden verlaagd en hoe de verlaging zal worden verdeeld over verlaging van directe en van indirecte belastingen.

Voorloopig schijnt Minister De Geer niet bereid méér dan 20 miljoen als inkomsten van het fonds los te laten. Dit moet worden afgewacht.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schrijft: Volgens ons indexcijfer waren de scheepsvrachten in de wilde vaart gedurende de afgelopen maand ongeveer 2 pCt. lager dan in September; het algemeen indexcijfer voor de gemiddelde scheepsvrachten op alle routes bedraagt 108,5,

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Oct. 1928	116,9	120,0	115,4	106,9	121,3	145,1	120,9
Nov. „	121,9	133,0	123,5	117,8	125,1	153,1	129,1
Dec. „	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
Januari 1929	119,2	128,6	125,2	123,7	126,2	142,4	127,5
Februari „	122,7	125,1	121,5	117,4	122,0	136,2	124,1
Maart „	123,8	122,7	118,5	112,2	118,3	121,1	119,4
April „	117,7	120,5	118,4	106,3	114,7	113,9	115,3
Mei „	119,6	115,6	122,6	109,0	112,6	99,7	113,2
Juni „	124,6	106,4	118,2	104,0	101,0	89,0	107,2
Juli „	131,1	100,2	121,5	106,3	104,7	97,9	110,3
Aug. „	125,5	99,6	115,6	117,0	104,7	108,6	111,8
Sept. „	129,7	99,9	112,3	115,3	100,4	107,7	110,9
Oct. „	130,4	98,3	103,1	117,4	95,1	106,8	108,5

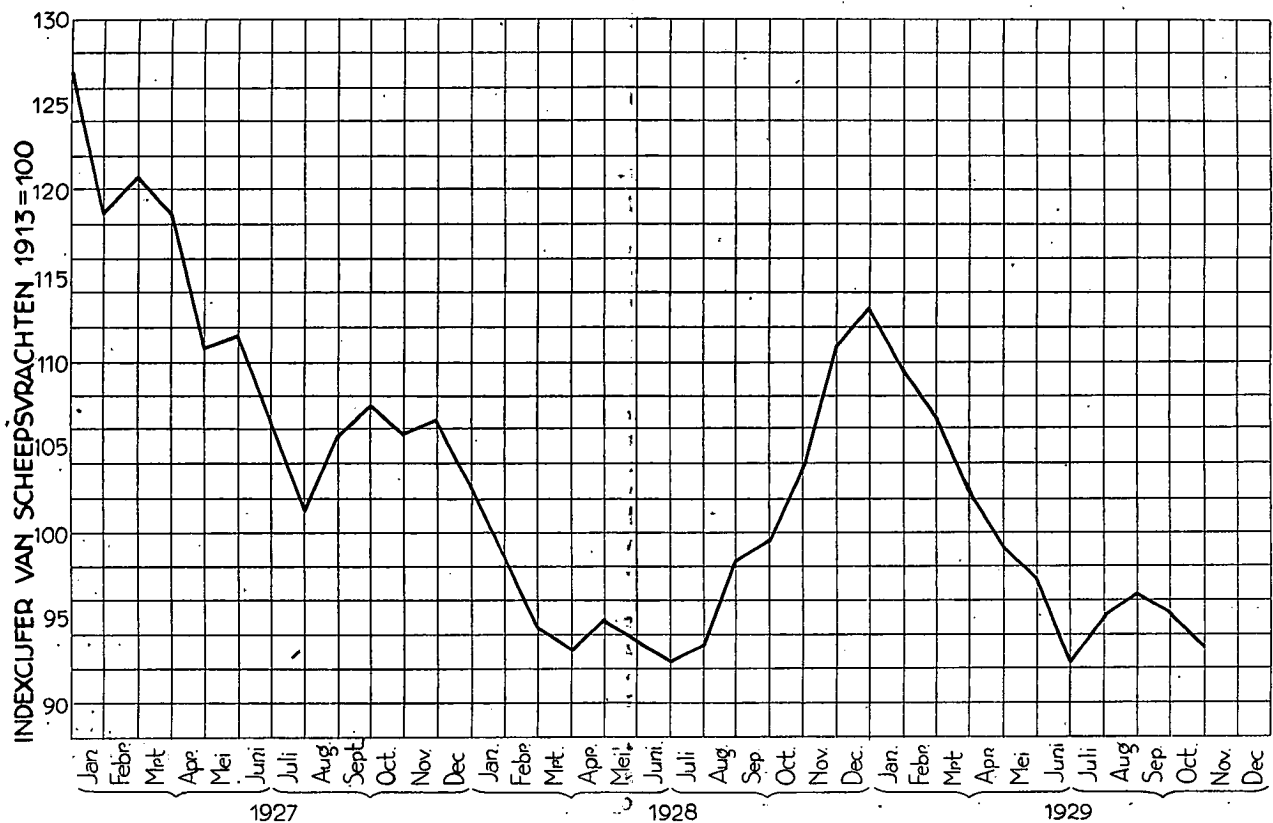
in vergelijking met 110,3 drie maanden geleden en 120,9 een jaar geleden. De eerste tabel toont de jongste bewegingen van de verschillende groepen.

De „over-bought” positie van de Europeesche graanmarkt veroorzaakte in de afgelopen maand een reactie in de vraag naar heele scheepsladingen zowel van Canada, als van de Vereenigde Staten en Zuid-Amerika. Thuisvrachten van La Plata daalden plotseling zeer aanzienlijk en een aantal schepen verliet dit gebied in ballast, omdat zij geen lading konden krijgen. De handel in het Oosten en van Australië was kalm, met uitzondering van eenige vraag van Indië. In Europa heerschte een behoorlijke vraag naar scheepsruimte voor erts van de Middellandsche Zee, en in het begin van de maand nam de Donau een beperkte hoeveelheid scheepsruimte in beslag. De uitgaande kolenvrachten naar de Middellandsche Zee daalden, doch bleven voor andere bestemmingen zonder belangrijke veranderingen. De volgende tabel toont de maandelijksche wijzigingen in de indexcijfers in iedere groep en sub-groep; het cijfer 100 stelt telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1893-1913 voor.

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	161,5	+ 1,9
„ „ „ thuisvracht.....	154,8	- 3,3
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	122,7	+ 6,0
„ „ „ thuisvracht.....	121,9	+ 6,8
Noord-Amerika	98,3	- 1,6
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	123,6	- 2,7
„ „ „ thuisvracht.....	82,5	- 15,7
Indië; uitgaande vracht.....	122,1	- 2,1
„ „ „ thuisvracht.....	112,7	+ 6,2
Het verre Oosten, enz.....	95,1	- 5,3
Australië.....	106,8	- 0,9

De laatste tabel toont de verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913, waarbij het jaar 1926, waarin ons indexcijfer niet zuiver was door de stopzetting van den Britschen kolenuitvoer, is weggelaten, wegens de slechte voorstelling van het werkelijk prijsverloop.

Het uitblijven van de gebruikelijke herfstopleving bleek voor de reeders een groote teleurstelling te zijn, en een aantal schepen, die gedurende Augustus en

(1913 = 100)

Maand	1925	1927	1928	1929
Januari	114,49	118,59	98,47	109,6
Februari	115,96	120,54	94,33	106,7
Maart	106,63	118,58	93,17	102,6
April	104,24	111,06	94,59	99,1
Mei	98,23	111,41	93,79	97,3
Juni	91,74	106,54	91,29	92,1
Juli	94,90	101,61	93,73	94,8
Augustus	95,87	105,51	98,17	96,1
September	98,19	107,51	99,54	95,3
October	99,49	105,78	103,93	93,3
November	102,23	106,27	110,94	
December	104,67	102,31	113,17	
Jaarl. gemiddeld.	102,22	109,64	98,8	

September weder in de vaart waren gebracht, moeten thans opnieuw worden opgelegd.

BOEKAANKONDIGING.

„The Cotton Industry of Japan and China” door Arno S. Pearse, uitgegeven door de International Federation of Master Cotton Spinners' and Manufacturers' Associations te Manchester.

In September van het vorige jaar (Ec.-Stat. Ber., pg. 821/2) is door schrijver dezes een korte bespreking gewijd aan het boekje van den heer W. H. de Roos; Consul der Nederlanden te Kobe, over de Japansche Katoenindustrie. Thans heeft de heer Pearse, de ijverige secretaris van het Internationaal Verbond der Katoenindustrieelen, in den winter 1928/29 een reis naar Japan en China gemaakt, om de toestanden in de katoenindustrie in die landen te bestudeeren en het door hem aan dit Verbond uitgebrachte rapport is onlangs in boekvorm onder bovenstaanden titel gepubliceerd. De heer Pearse is op dit gebied geen onbekende; zijn vroegere publicaties over de katoencultuur, resp. in Egypte, Brazilië en Columbia, zijn beschouwingen over deze cultuur in de Vereenigde Staten in de jaren 1926/28, gevolgd door een rapport met verschillende gegevens over de katoenindustrie in de Vereenigde Staten, verzameld tijdens zijn laatste bezoek daar in de maanden Juli/September 1928, zijn kritiek op de oogstberichten van het Landbouw-bureau te Washington en nog heel wat artikelen in het Cotton Bulletin, het orgaan van bovengenoemd Internationaal Verbond, geven niet alleen blijk van een groote werkzaamheid, doch ook van degelijke en veelzijdige bekwaamheden.

Het boekje over de Oost-Aziatische katoenindustrie stelt op dit gebied dan ook niet teleur; het bevat een schat van wetenswaardige cijfers, die gedeeltelijk wel reeds bekend waren, doch nu in verband gebracht met de gegevens van de industrie zelve nog meer indruk maken. De fictie, die bij velen heerschte, dat de Japansche industrie alleen kon concurreeren door lage loonen en lange arbeidstijden, zal na de publicaties van den heer De Roos en nu weer van den heer Pearse wel langzamerhand verdwenen zijn. Men zal nu overtuigd zijn, dat daar in Oost-Azië een grootindustrie bestaat, die, wat mechanische outillage, gerationaliseerde productie en commercieele organisatie betreft, niet voor de Europeesche industrie behoeft onder te doen en deze zelfs in vele gevallen zal overtreffen. Het spreekt vanzelf, dat deze industrie zeer gebaat wordt door de langere werktijden en de lagere loonen, doch de arbeidsprestatie der Japansche arbeiders is in de laatste jaren sterk gestegen en thans van dien aard, dat zelfs een verkorting van deze werktijden of een verhooging der loonen geen verandering zal brengen in het feit, dat de productiekosten dezer Japansche industrie voor vele massa-artikelen belangrijk lager zijn dan in Europa.

In het voorbericht van het boekje van Pearse worden op dit gebied eenige calculaties vermeld, die gemaakt zijn door twee Engelsche fabrikanten naar aanleiding van de cijfers, door den heer Pearse verza-

meld en de daar genoemde verschillen zijn werkelijk zeer groot.

Overigens is het boekje wel eens te veel een compilatie van cijfers en vindt dit waarschijnlijk zijn oorzak in het feit, dat de heer Pearse zelf geen technicus is en dus niet steeds beoordeelen kon, of de hem medegedeelde gegevens wel juist en ook de vermelding waard waren. De heer De Roos is op dit gebied omzichtiger geweest en heeft zich meer tot algemeene gegevens, die ook beter gecontroleerd kunnen worden, bepaald. Dit was trouwens ook gemakkelijker, daar de heer De Roos in Kobe woonde en de Japansche taal machtig is, terwijl de heer Pearse slechts ruim een maand in Japan vertoefde en geen Japansch spreken of verstaan kon.

Op zijn terugreis is de heer Pearse nog eenige weken in Shanghai geweest en hoewel de industrie daar nog heel wat minder goed is georganiseerd dan in Japan, is de uitbreiding in de laatste jaren toch zeer belangrijk geweest en verwacht de heer Pearse wel, dat, zoodra in China meer normale toestanden intreden, ook de katoenindustrie daar te lande verder zal ontwikkelen. Men heeft daar een vrijwel onbeperkte reserve aan arbeidskrachten, grondstoffen, tenminste gedeeltelijk, in het land zelf en een groot afzetgebied in het eigen land, allerlei factoren, waardoor China in nog gunstiger conditie verkeert dan Japan.

Aan allen, die belang stellen in de geweldige ontwikkeling van de katoenindustrie in Oost-Azië en de problemen, die men daar tot nu toe met zooveel succes heeft opgelost, zij lezing van het boekje van den heer Pearse aanbevolen. J. G.

„De Practijk van de Arbeidsgeschillenwet” door Mr. A. C. Josephus Jitta. (Martinus Nijhoff, Den Haag).

Wat een onderhoudend causeur is toch de heer Josephus Jitta. Men behoeft zich niet de minste moeite te geven de lectuur van zijn „Praktijk van de Arbeidsgeschillenwet” tot het einde voort te zetten. De smakelijke wijze, waarop de schrijver de ervaring, die in ons land met de Arbeidsgeschillenwet 1923 werd opgedaan, opdischt, zal zeker niet nalaten menigeen met grooter belangstelling dan tot dusver de ontwikkeling van de overheidsbemoeiing met arbeidsconflicten te doen volgen. Wordt dit bereikt, dan is zeker het doel van den schrijver bereikt. Hij wist waarschijnlijk beter dan wie ook, dat de dorre jaarverslagen van de Arbeidsbemiddelaars in den lande nu eenmaal niet verslonden worden en dat aan een in meer aantrekkelijker vorm gegoten overzicht van de 5-jaarlijksche ervaring behoefte bestond.

De door den schrijver gegeven resumptie bevestigt inderdaad den indruk, dat de tusschenkomst van de Rijksbemiddelaars in een behoorlijk percentage van de gevallen tot een bevredigend succes heeft geleid. Dit behoeft niet te verwonderen. De Arbeidsgeschillenwet toch bracht niets nieuws. Wij mogen eraan herinneren, dat voor haar in werking treding de heeren Van IJsselstgin en Zaalberg als Directeur-Generaal van den Arbeid talrijke conflicten door bemiddeling uit de wereld hebben geholpen. En Minister Aalberse wees er bij de behandeling van de wet zeker niet te onpas op, dat ook de Amsterdamsche burgemeesters Tellegen en De Vlucht op dit gebied succesvol waren opgetreden. Ook de Amsterdamsche wethouder Wierdels had juist in dien tijd in het conflict van de houtbewerkers naar den geest der komende wet gehandeld.

Er zijn dan ook geen lange betoogen noodig om aannemelijk te maken, dat met tact en kennis van zaken geleide bemiddelingspogingen de bedrijfs wereld voor veel moreele ellende en materieele schade kunnen behoeden.

Het is eenigszins jammer, dat de schrijver zich omtrent de toenmalige oppositie der werkgeversorganisaties tegen het ontwerp van den heer Aalberse niet opnieuw op de hoogte heeft gesteld. Dan zou hem de

onjuistheid, dat deze vereenigingen haar pijlen tegen het op vrijwillige basis opgetrokken bemiddelingswerk hadden gericht, niet uit de pen zijn gevloeid.

Die actie richtte zich vrijwel uitsluitend tegen de in het ontwerp opgenomen 4e paragraaf, waarin de mogelijkheid van een enquête was belichaamd. Gelukkig is deze paragraaf tot dusver nimmer toegepast, hetgeen het bijkomstige voordeel heeft, dat de ervaring, die met het overige gedeelte van de wet wel werd opgedaan thans in rustiger sfeer kan worden bekeken.

Het boekje van den heer Josephus Jitta opent daartoe op sympathieke wijze de gelegenheid. Zonder te willen zeggen, dat wij op alle onderdeelen met zijn betoog instemmen, ligt de strekking daarvan toch geheel in onze lijn. Minder uit behoefte om den geachten schrijver te bestrijden, dan om een bewijs van onze belangstelling in het door hem geleverde betoog te toonen, veroorloven wij ons een enkele kanttekening.

Laat ons beginnen met iets te zeggen over de interpretatie van artikel 6. Hierin is op dit oogenblik bepaald, dat de Rijksbemiddelaar, indien hij zulks ter bijlegging van een geschil dienstig acht, partijen in overweging geeft de tusschenkomst van een Bemiddelingsraad of een scheidsgerecht in te roepen. Aanvankelijk stond in het Ontwerp, dat de Rijksbemiddelaar het geschil in der minne tracht bij te leggen. Het is een interessante juridische vraag, of met het verdwijnen — op voorstel van de heeren Schaper en Hienstra — van deze oorspronkelijke bepaling uit artikel 6 de bedoeling van den wetgever tot uitdrukking is gebracht, dat de Rijksbemiddelaar nu ook geen poging meer zal doen het geschil in der minne bij te leggen.

Zoover zouden wij niet willen gaan; de heer Josephus Jitta heeft ook juridisch volkomen gelijk, indien hij op grond van praktische overwegingen het juist acht, dat de Rijksbemiddelaar zonder zich op te dringen wel eens tot het formuleeren van een of ander in de geesten der aanwezigen gerijpt denkbeeld overgaat. Het is ook naar ons gevoelen volkomen van de bekwaamheid en de tact van den Rijksbemiddelaar afhankelijk, of deze bij het inslaan van dezen weg het vertrouwen van een der partijen al dan niet verspeelt. Maar dat is wel iets anders dan het ter tafel brengen van een bemiddelingsvoorstel. Gaat men de geschiedenis van de wet na, dan moet men tot de conclusie komen, dat de heer Hienstra bij de toelichting van zijn amendement juist het formuleeren van zulke bemiddelingsvoorstellen door den Rijksbemiddelaar heeft willen uitsluiten. Hij zeide immers „het beter te achten den Rijksbemiddelaar te laten aanhouden, de functie van hem die de zaak op gang brengt, maar zich niet mengt in het conflict”. Hij zal dus alleen trachten de partijen tot een minnelijke schikking te bewegen, maar zoodra er sprake is van bemiddeling zal hij die bemiddeling overgeven aan bemiddelingsraden, scheidsgerechten of de speciale bemiddelaars, waartoe natuurlijk ook de Rijksbemiddelaar kan behooren, indien partijen het er over eens zijn.

Nu wijst de heer Josephus Jitta op een uitlating van Minister Aalberse, gedaan bij de beantwoording van een vraag van het Kamerlid Albarda tijdens het Twentsche textielconflict, die er op zou wijzen, dat naar de meening van dezen Minister de rijksbemiddelaar wel bepaalde bemiddelingsvoorstellen zou mogen doen. O.i. is deze interpretatie van Minister Aalberse's antwoord niet ter zake doende. Deze bewindsman toch schreef, dat de bemiddelaars wel degelijk bevoegd zijn *de denkbeelden, die ter conferentie worden geopperd, te formuleeren.*

Nu is ook al weer het formuleeren van in een conferentie naar voren gebrachte denkbeelden iets anders dan het formuleeren van een *eigen* bemiddelingsvoorstel. Juridisch bezien laat de wet o.i. dan ook het doen van werkelijke bemiddelingsvoorstellen niet toe.

Aan deze juridische beschouwingen mogen wij nog eenige praktische opmerkingen toevoegen, nu in de

praktijk herhaaldelijk door de Rijksbemiddelaars dergelijke voorstellen zijn gedaan. Zij hielden dan veelal het midden tusschen wat partijen van weerszijden als uiterste concessie hadden bepleit. Welnu, het doen van dergelijke bemiddelingspogingen achten wij niet alleen juridisch ontoelaatbaar, wij achten zulks ook ongewenscht.

De ervaring in Duitschland heeft bewezen, dat aan dit halveeren van het verschil bedenkelijke praktijken verbonden zijn. Hoe licht zal niet een meeningsverschil voor den bemiddelaar worden gebracht uit overweging, dat er allicht „wat te halen is”. En een bemiddelingsvoorstel eenmaal gedaan zijnde, valt niet te ontkennen, dat de partij, die dit voorstel verwerpt, bij het ondeskundig publiek den indruk van onhandelbaarheid wekt.

Voorkomen moet dus worden, dat partijen hun acties op het instituut der bemiddeling zouden steunen en dit kan feitelijk alleen voorkomen worden, indien de Rijksbemiddelaars zich van het doen van bemiddelingsvoorstellen onthouden. Het is o.i. zelfs niet geheel zeker of het optreden van de Rijksbemiddelaars op dit glibberige pad soms niet meer kwaad dan goed heeft gesticht.

Het is te begrijpen, dat de schrijver deze vraag met eenige terughoudendheid heeft besproken. Terwijl de heer Jitta geruimen tijd stil staat bij de vraag, in hoeverre het optreden van de Rijksbemiddelaars tot verkorting van conflicten heeft geleid, blijft een onderzoek naar de mate waarin het optreden van de Rijksbemiddelaars den duur van een conflict in sommige gevallen ongunstig heeft beïnvloed, min of meer in nevelen gehuld. Vooreerst hadden wij gaarne vernomen op welke wijze de Rijksbemiddelaars van de voorgeschiedenis van een conflict worden op de hoogte gebracht. Hieromtrent vernemen wij niets en toch lijkt een dergelijk overzicht ons voor het succesvol werken van de Rijksbemiddelaars van het grootste nut. Wat nu de vraag betreffende de verlenging van conflicten betreft, staan uitvoerige gegevens ons niet ter beschikking, maar het zou juist daarom wel interessant zijn geweest eens te vernemen of inderdaad het ingrijpen van een Rijksbemiddelaar somtijds tot verlenging van een conflict heeft geleid. Wel krijgt men bij lezing tusschen de regels den indruk, dat zulks wel eens is voorgekomen, maar dat is dan ook alles.

* * *

Resumeerende mag intusschen worden vastgesteld, dat de heer Josephus Jitta zich op loffelijke wijze van de zichzelf gestelde taak heeft gekweten. Met prijszwaardige objectiviteit heeft hij — voorzover hem dit mogelijk was — een beeld van de werking van de Arbeidsgeschillenwet gegeven en daarbij niet verzuimd zich in de mentaliteit van de beide groepen bij een conflict te verplaatsen. Indruk moeten ook maken zijn rustige opmerkingen over de factoren, die ten slotte het loon in een bepaalde onderneming of in een bedrijfstak bepalen. De hoogte van het loon wordt in laatste instantie niet bepaald door recht en billijkheid. „En — laat hij volgen — het is daarom onredelijk de vraag, of bepaalde loonen verhoogd moeten worden, door een ander te doen beslissen, dan door dengene, die de verantwoordelijkheid draagt voor een bedrijf, hij zij een ondernemer of een gemeenteraad.”

Dat deze conclusie den schrijver tot de veroordeeling van het stelsel van verplichte arbitrage voert ligt voor de hand. De lezing van dit gedeelte der brochure bewijst ons, dat het niet alleen de moeite loont van den aangenamen betoogtrant van den heer Josephus Jitta kennis te nemen, maar tevens de door dezen schrijver op economisch gebied gegeven adviezen ter harte te nemen.

MOLENAAR.

INGEZONDEN STUKKEN.**STABILISATIE VAN HET PRIJSNIVEAU.**

Ik veroorloof mij een kleine rectificatie aan te brengen naar aanleiding van de beschouwing van Mr. J. G. Koopmans, die mij op pag. 996 de opinie laat verkondigen¹⁾, dat een bewuste actie ter stabilisatie op korten termijn als schadelijk te beoordeelen ware. Dit geeft mijn meening niet weer, aangezien ik een voorstander ben van een beleid, dat — zonder het goud „uit te bannen” en niet toepassing van de noodige „speling” — conjunctuur-stabiliteit ook in monetair opzicht bevordert.

Ik begrijp zeer wel de moeilijkheid voor Mr. Koopmans, om snel tot een korte samenvatting te komen en wil dus niet alles onder de loupe bekijken. Maar ik mag aan het bovenstaande misschien toch wel de opmerking toevoegen, dat ik natuurlijk niet gezegd heb, dat alle fluctuaties in de ruilwaarde van het goud sinds 150 jaren hare verklaring kunnen vinden in oorzaken buiten het goud.

Dr. L. HAMBURGER.

¹⁾ In een alinea, welke de mogelijkheid eener prijsniveau-stabilisatie betreft met behoud van den gouden standaard.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — Haarlem, Juli-Augustus 1929.

Ir. E. P. Wellenstein, Regeling van het Nederlandsche en Nederlandsch-Indische geld- en muntwezen, I; *A. J. W. Renaud*, De dekkingsvoorschriften der Nederlandsche Bank volgens haar eerste oortrooi van den 25sten Maart 1814; *Prof. Boris Brutzkus*, Die Sowjetwirtschaft, ihr Wesen und ihre neuere Entwicklung.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Ill., Augustus 1929.

A. Abramson, Social insurance in Soviet Russia; *H. L. Reed*, Federal Reserve Policy 1923—24; *J. Hamilton*, Wages and subsistence on Spanish treasure ships, 1503—1660; *O. A. Marti*, Secularization of church property in England, 1533—39; *R. J. Myers*, Occupational readjustment of displaced skilled workmen.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, Aug. 1929.

H. A. Grimshaw † 7 Augustus 1929; *J. de Waard*, Begrootingstechniek en financieele politiek van locale ressorten; *A. J. Koens*, De tropische landbouw in de internationale samenwerking; *L'agriculture tropicale dans la collaboration internationale*; *Mr. G. W. Mossel*, Een dringende maatregel; *Mr. H. D. van Werkum*, Het federalisme van Canada; Kolonisatie door Europeanen en Javanen in Nieuw-Caledonië.

De Naamlooze Vennootschap. — Amsterdam, 15 Augustus 1929.

Prof. Mr. G. Russel, Inkomstenbelasting in verband met benoemingen en met uitwisseling van salaris en tantième bij Naamlooze Vennootschappen. II (slot); *J. J. M. H. Nijst*, Aandeelen van geringe nominale waarde I; *D. Fennema*, Polissen van levensverzekering en de fiscus; *Dr. J. E. Tobi*, Uitschakeling van den groothandel; *Th. Speetjens*, De financieele politiek der Handelsvereniging „Amsterdam”; *Dr. G. W. H. Huysmans*, Het Incasso. II (slot). Bankcrediet tegen cessie van boekvorderingen; *B. van den Berg*, De wet tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen in een notedop.

Revue d'Économie Politique. — Parijs, Juli—Aug. 1929.

G. H. Bousquet, L'oeuvre scientifique de quelques économistes étrangers: 10. Joseph Schumpeter; ***, La Banque des Réglemens Internationaux et l'internationalisme monétaire; *J. Rueff*, Les idées de M. Keynes sur le problème des transferts; *B. S. Chlepe-*

ner, La concentration bancaire en Belgique; *J. Gachon*, La pénétration économique des États-Unis dans l'Amérique centrale.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Aug.—Sept. 1929.

bevat o.a.:

Ir. J. W. Albarda, Na de verkiezingen; *Dr. J. G. van Dillen*, De economische geschiedenis van Nederland in vogelvlucht. I; *Dr. Ir. Th. v. d. Waerden*, Overheid en particulier bedrijf. Rationalisatie en veiligheid; *E. Kupers*, De twaalfde Internationale Arbeidsconferentie te Genève; *A. W. IJzerman*, De negerslavernij in de kapitalistische wereld, IV (slot); Conventies en aanbevelingen van de twaalfde Intern. Arbeidsconferentie.

Tijdschrift voor Economische Geografie. — 's-Gravenhage, 15 Augustus 1929.

Prof. W. E. Boerman, De economisch-geografische betekenis van gewestelijke plannen. Havenschap en gewestelijk plan; *Ir. P. Bakker Schut*, Over gewestelijke plannen en de urgentie van zulk een plan in het westen van Zuid-Holland; *H. C. W. Roemen*, Electriciteit in Nederland (met schetskaart); *H. Tiesing*, Aardappelteelt in Drente; *G. Smits*, De opiumcultuur en de opiumhandel in Joegoslavië.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, Juli 1929.

Dr. W. Sombart, Nationalökonomie; *Dr. R. Wilbrandt*, Zur Grundlegung einer Physiologie der Wirtschaft; *J. Donaldson*, Fundamentals of the foreign economic processes and policies of the United States; *Dr. R. Davidsohn*, Der Florentiner Welthandel des Mittelalters; *Dr. W. E. Rappard*, Zum internationalen Abkommen über Wirtschaftsstatistik vom 14. Dezember 1928.

Zeitschrift für Völkerrecht. — Breslau, Band XV, Heft 1.

H. Wehberg, Der augenblickliche Stand der Kodifikation des Völkerrechts in Europa und Amerika; *H. Liermann*, Der Völkerbund als Privatrechtssubjekt; *Lewinsky*, Das Gesandtschafts- und Konsulatsrecht der Freien Stadt Danzig; *Fr. Giese* und *K. Heyland*, Der Fahrgelderanspruch der im Dienste der französisch-belgischen Eisenbahnregie tätig gewesenen deutschen Zugbegleitbeamten; *M. Langhans-Ratzburg*, Die belgische Gesetzgebung über Eupen und Malmédy.

MAANDCIJFERS.**EMISSIES IN OCTOBER 1929.**

Prov. en Gemeentelijke Leeningen . . . f	9.600.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
Gemeente Amsterdam	
f 10.000.000 $\frac{1}{2}$ % obl.	
à 96 %	f 9.600.000
Hypotheekbanken	180.000,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
Aandeelen	
Insulaire Hypotheekbank	
- f 100.000 ¹⁾ aand. ²⁾ à 180 % f	180.000
Industriele Ondernemingen	48.366.900,—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
Aandeelen	
Algemeene Beton Comp.	
f 184.000 aand. à 105 % f	193.200
N.V. Gemeensch. Bezit v.	
Aand. Philips' Gloeilampfabr. f 5.274.000 6 %	
cum. pref. winstd. aand. ²⁾	
à 130 %	f 6.856.200
N.V. Gemeensch. Bezit v.	
Aand. Philips' Gloeilampfabriek f 16.407.000	
gew. aand. ²⁾ à 250 % f	41.017.500

Willem Smit & Co's Trans- formator.fabr. f 250.000 aand. à 120 0/0 ³⁾ ..... f 300.000	
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa- terl. Maatschappijen ..... „ 1.503.700,—	
zijnde:	
Nederland	
Aandeelen	
Nation. Bezit van Aand. A. N. I. E. M. f 1.042.000 gew. aand. ²⁾ à 110 0/0... f 1.146.200	
Nederlandsch-Indië	
Aandeelen	
Electriciteit Mij. „Rem- bang" Ind. f 325.000 gew. aand. ²⁾ à 110 0/0 ..... f 357.500	
Petroleum-Ondernemingen..... „ 1.865.625,—	
zijnde:	
Amerika	
Obligatiën	
The Texas Corpor. \$750.000 5 0/0 conv. sinking fund goud-debent. à 99 1/2 0/0 f 1.865.625	
Diverse Cultuurondernemingen.... „ 250.000,—	
zijnde:	
Nederlandsch-Indië	
Aandeelen	
Cultuur Mij. „De Alaslän- den" f 250.000 7 0/0 cum. pref. winstd. aand. à 100 0/0 f 250.000	
Diversen ..... „ 100.000,—	
zijnde:	
Nederland	
Obligatiën	
Gooische Stoomwasscherij en Bedrijfsauto-Garage f 100.000 6 0/0 obl. à 100 0/0 f 100.000	
Totaal.... f 61.866.225,—	

- 1) Waarop 10 0/0 te storten.
- 2) Uitsluitend voor aandeelhouders.
- 3) Koers voor aandeelhouders; koers voor vrije inschrij-
vers 140 0/0.

Totaal der emissies in Januari.... f 144.956.460,—	
Februari .. „ 132.588.625,—	
Maart .... „ 24.530.250,—	
April .... „ 14.200.750,—	
Mei ..... „ 56.981.200,—	
Juni ..... „ 14.227.250,—	
Juli ..... „ 39.608.317,50	
Augustus .. „ 4.330.050,—	
September.. „ 73.544.875,—	
October .. „ 61.866.225,—	
Algemeen Totaal..... f 566.834.002,50	

Bovendien:	
f 26.640.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 986,60	
„ 7.350.000,— 6/m. „ „ 974,75	
„ 20.802.000,— 5 0/0 Schatkistbiljetten „ „ 1.000,—	

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

- 10.000 \$ 3 convert. pref. aand. z. n. w. Allied International Investing Corporation à \$ 42 1/2 (introductie);
  - 10.000 gew. aand. z. n. w. Allied International Investing Corporation à \$ 24 1/2 (introductie);
  - 5 0/0 obl. Canadian National Railway Co. à 99 1/2 (introd.);
  - \$ 0.70 tweede pref. aand. American Natural Gas Cy à \$ 9.50 (voor aandeelhouders);
  - 4 1/2 0/0 convert. obl. Chicago and North Western Railway Comp. à 100 0/0 (voor aandeelhouders);
  - 5 0/0 sinking fund goud-debentures Shell Union Oil Corp. à 99 1/2 0/0 (introductie);
- en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente- voet	Emissie- koers ¹⁾
Congr. der Zusters v. d. H. Katha- rina, Braunsberg	700.000	7 0/0	95 0/0
Klooster der Zusters v. d. H. Maria Magdalena, Lauban	150.000	8 0/0	100 0/0
Rotterd. Ver. v. Katholiek Onderwijs	175.000	5 0/0	99 1/2 0/0
Gezelschap van O. L. Vrouwe van Goeden Raad, Polen	300.000	8 0/0	96 0/0

R.K. Ziekenhuis te Weenen.....	225.000	8 0/0	98 1/2 0/0
Zusterklooster Notre Dame, Hongarije	175.000	8 0/0	98 1/2 0/0
Congreg. der Br. v. O. L. Vr. van Lourdes, Dongen	250.000	5 0/0	99 1/2 0/0
Vereeniging St. Josef, Keulen	250.000	7 0/0	98 1/2 0/0
Fundacja Zakłady Kornickie	1.250.000	8 0/0	98 0/0

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	October 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.158.130	20.073.651	19.575.244
Personeele belasting ..	2.109.005	24.056.011	23.764.550
Inkomstenbelasting ..	6.830.957	66.779.715	75.466.088
Vermogensbelasting ..	1.027.024	11.110.227	9.296.116
Dividend- en tantieme- belasting	1.075.088	19.517.948	15.236.078
Invoerrechten.	6.288.460	56.540.718	52.918.016
Statistiekrecht	437.506	3.912.849	3.828.236
Accijnzen.			
Zout	201.343	1.617.115	1.632.143
Geslacht	1.161.970	10.192.825	9.092.859
Wijn	53.238	2.095.206	2.081.905
Gedistilleerd	3.252.712	28.885.030	36.347.560
Bier	1.453.764	12.279.379	12.084.509
Suiker	4.185.558	39.982.968	39.274.038
Tabak	2.368.131	22.141.776	19.524.125
Belasting op gouden en zilveren werken.....	113.321	862.697	862.536
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.876.535 ²⁾	23.872.119 ³⁾	22.949.012
Registratierechten....	2.448.292	26.944.241	21.954.335
Successierechten....	6.133.608	38.493.039	32.503.464
Domeinen, wegen en vaarten			
Staatsloterij	389.249	2.855.724	2.831.122
Loodsgelden	167.661	620.444	623.387
	494.285	4.172.266	4.080.268
Totaal-Generaal .. 44 225.837 418.005.948 405.925.591			

1) Hieronder begrepen f 1.171.588 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbel.) 2) Id. f 7.696.849. 3) Id. f 6.363.355.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	October 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Verdedigingsbelast. I	1.445.225	13.353.770 ¹⁾	13.487.780
Verdedigingsbelast. II	2.341.309	22.499.586	20.873.534
Opcenten:			
Grondbelasting	233.565	4.031.716	3.938.178
Personeele belasting ..	464.685	4.613.127	4.656.073
Inkomstenbelasting ..	3.589	387.991	1.655.496
Vermogensbelasting ..	354.779	6.440.923	2.817.956
Dividend- en tantieme- belasting	580.696	6.262.944	5.027.906
Accijns op Suiker	122.926	1.120.145	7.854.808
„ „ Wijn	837.112	7.996.594	416.381
Gedistilleerd	10.648	419.041	3.634.756
Zegelrecht van buitl. eff.	325.271	2.888.503	1.162.509
Totaal.... 6.719.805 70.017.340 65.525.377			

1) Totaal Ia en Ib.

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	October 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Wegenbelasting	648.412	8.623.771	7.336.441
Rijwiabelasting	34.178	6.455.165 ¹⁾	5.614.155
Totaal			
	682.590	15.078.936	12.950.596

1) 90 0/0 der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel.wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSO-
NEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING
SEDERT 1 JANUARI 1929.

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1926/27	—	—	470.664	1.709
1927/28	18.587	258.210	1.793.750	36.756
1928/29	4.007.476	3.582.013	53.844.936	9.426.871
1929/30	16.047.588	20.215.788	11.170.365	1.644.891
Totalen .. 20.073.651 24.056.011 66.773.715 11.110.227				

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN:

BANKDISCONTOS.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 4 1/2 15 Nov. '29	{ Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
	{ Bel. Binn. Eff. 5 1/2 15 Nov. '29	{ N. Bk. v. Denem. 5 1/2 26 Sept. '29
	{ Vrsch. in R.C. 5 1/2 15 Nov. '29	{ Zweedsche Rbk 5 1/2 26 Sept. '29
Javasche Bank	5 1/2 22 Juli '29	Bank v. Noorw. 6 2/8 26 Sept. '29
Bank van Engeland	6 3/1 Oct. '29	Bk. v. Tsjecho-slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank	7 2 Nov. '29	N. Bk. v. O'rijk. 8 1/2 27 Sept. '29
Bank v. Frankrijk.	3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. Hong. 7 1/2 4 Nov. '29
Belgische Nat. Bnk.	4 1/2 13 Nov. '29	Bank v. Italië. 7 1/4 Mrt. '29
Fed. Res. Bank N.Y.	4 1/2 14 Nov. '29	Z.-Afr. Res. bnk 6 1/4 17 Aug. '29
Bank van Spanje	5 1/2 19 Dec. '28	

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	16 Nov.	11/16 Nov.	4/9 Nov.	28 Oct./2 Nov.	12/17 Nov.	14/19 Nov.	20/24 Jul
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	4 1/8	4 1/8-9/16	4 1/2-9/16	4 7/8-5 1/8	4 3/4-5 1/8	4 7/8-1/2	3 1/2-3/16
Londen Daggeld . . .	4 1/2-5	4 1/2-6 1/2	4-6 1/4	4 1/2-6 1/2	2 1/2-4 3/4	3-4 1/2	1 1/4-2
Berlijn Daggeld . . .	7 1/4-9	5 1/2-9	6 1/2-10	6-10	4 1/2-8	4 1/2-7	—
New York Daggeld . . .	5 1/2-3/4	5 1/4-6 1/4	6-1 1/4	6-1 1/4	6-3/4	3 1/2-3/4	1 1/4-2 1/2

1) Koers van 15 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
12 Nov. 1929	2.47 1/2	12.08 5/8	59.22 1/2	9.75 1/2	34.65 1/2	99 3/4
13 " 1929	2.47 1/2	12.07 1/2	59.23 1/2	9.75 1/2	34.66	99 3/4
14 " 1929	2.47 1/2	12.08	59.23 1/2	9.75 1/2	34.65 1/2	99 3/4
15 " 1929	2.47 1/2	12.08 1/2	59.26	9.76	34.66 1/2	99 3/4
16 " 1929	2.47 1/2	12.09 1/2	59.29	9.76 1/2	34.67 1/2	99 3/4
18 " 1929	2.48	12.09 1/2	59.28	9.76	34.67 1/2	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.47 5/8	12.07 1/2	59.19	9.74	34.64	99 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.48 1/16	12.09 1/2	59.32	9.78	34.69	100
11 Nov. 1929	2.47 1/2	12.08 7/8	59.24 1/2	9.75 1/2	34.66 1/2	99 3/4
4 " 1929	2.47 1/16	12.07	59.26 1/2	9.76 1/2	34.67	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
12 Nov. 1929	48.01 1/2	34.85	7.34	1.48	12.98	34.81
13 " 1929	48.01	34.85	7.34	1.48	12.97	34.71
14 " 1929	48.02	34.85	7.34	1.48	12.97	34.55
15 " 1929	48.01	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98	34.62 1/2
16 " 1929	48.07 1/2	34.90	7.36	1.48	—	—
18 " 1929	48.09	34.87 1/2	7.35	1.48	12.97 1/2	34.62 1/2
Laagste d.w. 1)	47.98	34.75	7.32	1.46	12.95	34.50
Hoogste d.w. 1)	48.09	34.90	7.38	1.51	13.03	35.10
11 Nov. 1929	48.02	34.87 1/2	7.34	1.48	12.97 1/2	34.92 1/2
4 " 1929	48.03 1/2	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98 1/2	35.15
Muntpariteit	48.—	35.—	7.35	1.48	13.09	48.52 1/2

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
12 Nov. 1929	66.55	66.40	66.37 1/2	6.22 1/2	102 3/4	2.43 1/4
13 " 1929	66.57 1/2	66.35	66.35	6.22 1/2	101 3/4	2.43
14 " 1929	66.57 1/2	66.37 1/2	66.35	6.23	102 1/4	2.42 1/2
15 " 1929	66.60	66.40	66.40	6.24	101 1/2	2.43
16 " 1929	66.65	66.42 1/2	66.42 1/2	6.25	102 1/8	2.42 3/4
18 " 1929	66.62 1/2	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	102 1/2	2.43
Laagste d.w. 1)	66.45	66.32 1/2	66.32 1/2	6.20	101 1/2	2.42
Hoogste d.w. 1)	66.65	66.47 1/2	66.47 1/2	6.27	103	2.43 3/4
11 Nov. 1929	66.55	66.40	66.40	6.24	103	2.42 1/2
4 " 1929	66.55	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	102 3/4	2.44 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabieleerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
12 Nov. 1929	4,87 11/16	3,93 3/4	23,90 1/2	40,37
13 " 1929	4,87 1/8	3,93 3/4	23,91 1/4	40,37 1/2
14 " 1929	4,88	3,93 1/8	23,91 3/8	40,38
15 " 1929	4,87 27/32	3,93 1/8	23,92	40,35 1/2
16 " 1929	4,87 1/8	3,93 3/4	23,91 1/2	40,34
18 " 1929	4,87 11/32	3,93 3/4	23,90 1/2	40,32
19 Nov. 1928	4,85 1/32	3,90 7/8	23,82 1/2	40,15 1/2
Muntpariteit	4,8667	3,90 5/8	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Nov. 1929	9 Nov. 1929	11/16 Nov. '29 Laagste	16 Nov. 1929 Hoogste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 7/16
Athene	Dr. p. £	375 1/8	375 1/8	374 3/4	375 5/8
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 3/8	1/10 1/8	1/10 1/4
Budapest	Pen. p. £	27.91	27.90	27.87	27.93
Buenos Aires . . .	d. p. \$	46 5/16	46 1/4	46 1/16	46 7/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 55/64	1/5 57/64	1/5 7/8	1/5 59/32
Constantin	Piast. p. £	10.30	10.32 1/2	10.25	10.40
Hongkong	Sh. p. \$	1/9 3/8	1/9 1/8	1/8 3/4	2 0
Kobe	Sh. p. yen	1/11 3/32	2 0 1/64	1/11 1/32	2 0 5/32
Lissabon	Escu. p. £	108 1/4	108 3/16	108 1/8	108 3/4
Mexico 1)	\$ per £	10.10	10.10	9.95	10.25
Montevideo	d. per £	47 1/2	47 7/8	47 1/2	48 3/8
Montreal	\$ per £	4.95	4.96 1/4	4.96	4.98 3/4
Rio d. Janeiro . .	d. per Mil.	5 1/2 1/16	5 51/64	5 25/32	5 59/64
Shanghai	Sh. p. tael	2/3	2/2 7/8	2/2 3/4	2/3 1/8
Singapore	id. p. \$	2/3 29/32	2/3 55/64	2/3 23/32	2/3 31/32
Valparaiso 2) . . .	\$ per £	39.58	39.57	39.54	39.58
Warschau	Zl. p. £	43.51 1/2	43.50 1/2	43.48	43.54

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen
11 Nov. 1929 . . .	22 1/2	49 5/8	84/11 1/2
12 " 1929	22 1/16	49 5/8	84/11
13 " 1929	22 9/16	49 5/8	84/11 1/2
14 " 1929	22 9/16	49 5/8	84/11 1/2
15 " 1929	22 9/16	49 5/8	84/11 1/2
16 " 1929	22 9/16	49 1/2	84/11
17 Nov. 1928 . . .	26 1/16	58 1/8	84/11 1/2
27 Juli 1914 . . .	24 1/16	59	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Nov. 1929	15 Nov. 1929
Saldo bij de Ned. Bank	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 108.759,77	f 234.463,50
Voorschot op ultimo Sept. 1929 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	" 38.279.858,86	" 41.310.967,77
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 24.988.457,98	" 20.789.555,01
Id. aan Suriname	" 11.743.828,87	" 11.749.018,37
Id. aan Curaçao	" 594.725,29	" 409.8.288
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 135.038.533,99	" 136.043.030,30
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	" 25.627.869,20	" 12.969.591,93
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 7.042.186,53	" 6.842.186,53
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. 3 art. 16 van haar octrooi verstrekt . .	f 5.684.011,74	f 4.549.688,15
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	" 93.566.000,—	" 93.419.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 127.370.000,—	" 116.370.000,—
— Waarvan direct bij de Ned. Bank . .	" 11.000.000,—	—
Dagdeleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	" 12.160.082,—	" 11.619.394,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" 41.362,09	" 1.542.742,53
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 15.752.595,55	" 21.042.578,19
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 130.000,—	" 130.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 14.742.372,70	" 14.811.825,29
1) In rek.-crt. met 's Rijks Schatkist.		

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	9 Nov. 1929	16 Nov. 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	f 27.518.000,—	f 25.315.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 24.283.000,—	" 20.839.000,—
Schatkistpromessen	" 700.000,—	" 700.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" —	" 29.661.000,—
Waarvan Muntbiljetten	" —	" 2.352.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 43.800.000,—	" 43.672.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds . .	" 2.949.000,—	" 2.952.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank . .	" 582.000,—	" 630.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 November 1929.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 50.142.691,85 Bijbnk. „ 1.475.689,21 Ag.sch. „ 12.616.726,32	f	64.235.107,38
Papier o. h. Buitent. in disconto	„		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 215.374.316,—		215.374.316,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 32.157.042,30 Bijbnk. „ 10.399.580,83 Ag.sch. „ 46.218.471,78	f	88.775.094,91
Op Effecten	f 83.219.994,91		
Op Goederen en Spec.	f 5.555.100,—		88.775.094,91
Voorschotten a. h. Rijk	„		2.475.455,62
Munten Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 65.067.000,—		
Muntmat., Goud	„ 377.448.217,69		
	f 442.515.217,69		
Munt, Zilver, enz.	„ 21.962.677,42		
Muntmat., Zilver	„ —		
	„ 464.477.895,11 ¹⁾		
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 25.377.487,28		
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.200.000,—		
Diverse rekeningen	„ 39.319.253,07		
	f 905.234.609,37		
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	„ 7.106.550,55		
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—		
Pensioenfonds	„ 6.282.006,11		
Bankbiljetten in omloop	„ 830.090.970,—		
Bankassigatiën in omloop	„ 421.853,41		
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen	f — „ 20.279.270,40		-20.279.270,40
Diverse rekeningen	„ 13.053.958,90		
	f 905.234.609,37		
Beschikbaar metaalsaldo	f 123.680.364,95		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„ 309.200.910,—		
1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.			

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
18 Nov. '29	65.067	377.448	830.091	20.701	123.680	54 1/2
11 „ '29	65.173	377.448	844.288	16.545	118.953	54
4 „ '29	65.178	377.438	878.025	20.480	103.290	51 1/2
28 Oct. '29	65.286	377.439	825.501	21.245	124.270	54 1/2
21 „ '29	65.284	377.439	815.436	25.762	124.762	55
14 „ '29	65.488	377.442	829.845	18.080	121.978	54
19 Nov. '28	67.260	367.511	824.521	37.118	283.962	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen 2)
13 Nov. 1929	64 235	—	88.775	215.374	39.319
11 „ 1929	65.843	—	90.415	213.217	41.610
4 „ 1929	78.066	11.000	115.537	213.059	39.865
28 Oct. 1929	57.830	—	87.455	209.210	36.460
21 „ 1929	61.889	5.000	84.964	204.099	38.342
14 „ 1929	64.693	8.000	89.128	201.122	37.660
19 Nov. 1928	82.560	—	103.066	194.669	46.047
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAOOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Dis- conto's	Voor- schotten aan de kolonie	Diverse reke- ningen 1)	Diverse reke- ningen 2)
1 October 1929	4.112	5.737	59	356	2.183	463
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994
1 Augustus 1929	3.943	6.307	57	227	3.512	918
1 Juli 1929	3.636	6.212	51	322	3.222	506
1 Juni 1929	3.300	6.234	56	250	3.319	178
1 Mei 1929	3.093	6.108	57	275	3.338	140
1 October 1928	2.449	4.462	157	77	2.414	158

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrok- ken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
16 Nov. 1929	169.600	—	304.000	51.500	27.400
9 „ 1929	170.200	—	308.800	59.200	23.000
2 „ 1929	171.100	—	306.600	60.200	24.380
19 Oct. 1929	146.179	23.182	308.338	59.651	22.167
12 „ 1929	146.393	23.046	314.477	58.604	20.207
5 „ 1929	146.576	23.599	312.349	68.394	17.828
28 Sept. 1929	146.656	23.224	306.035	67.264	20.560
10 Nov. 1928	170.934	16.673	319.651	69.375	31.997
12 Nov. 1927	182.904	17.143	319.610	68.938	122.612
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten -N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen 1)	Dek- kings- percen- tage
16 Nov. 1929	—	176.700	—	***	48
9 „ 1929	—	182.800	—	***	46
2 „ 1929	—	189.500	—	***	47
19 Oct. 1929	9.411	39.316	125.047	29.251	48
12 „ 1929	10.176	39.853	128.283	29.671	46
5 „ 1929	9.743	39.280	133.206	32.130	45
28 Sept. 1929	9.708	36.934	130.486	29.283	46
10 Nov. 1928	8.627	38.580	107.611	50.958	48
12 Nov. 1927	12.197	23.631	123.414	33.447	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling. 1)

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
13 Nov. 1929	131.929	358.108	33.821	9.210	19.275
6 „ 1929	131.262	358.404	32.859	6.754	19.816
30 Oct. 1929	131.017	358.820	32.197	5.891	20.232
23 „ 1929	131.825	357.387	34.439	4.200	20.441
16 „ 1929	131.706	360.245	31.462	4.936	20.524
9 „ 1929	130.737	363.841	26.896	8.836	20.750
14 Nov. 1928	162.467	—	133.344	—	39.460
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. 2)
			Bankers	Other Accounts		
13 Nov. '29	66.835	15.785	54.705	41.755	34.663	30 1/2 1/10
6 „ '29	67.172 ²⁾	9.527	61.621	38.747	33.862	30 1/2 1/10
30 Oct. '29	68.852	14.384	58.106	38.125	33.322	30 1/8
23 „ '29	69.462	15.788	59.111	37.137	35.634	31 1/2
16 „ '29	76.077	9.551	69.876	37.126	32.688	28
9 „ '29	72.707	8.459	66.244	38.084	28.157	24 2/3 1/32
14 Nov. '28	44.358	15.543	—	99.417	48.873	42 1/2
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarr. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
7 Nov. '29	40.298	157	7.312	28.540	18.707	2.658	3.200
31 Oct. '29	40.051	144	7.220	27.342	18.705	2.594	3.200
25 „ '29	39.844	134	7.136	27.995	18.703	2.434	3.200
18 „ '29	39.771	123	7.164	26.902	18.671	2.476	3.200
9 Nov. '28	30.830	732	13.904	23.121	18.692	2.225	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti- culieren
7 Nov. '29	5.612	1.667	67.100	7.672	5.813	7.539
31 Oct. '29	5.612	3.655	68.267	7.183	6.190	6.681
25 „ '29	5.612	1.571	66.146	6.571	6.494	7.483
18 „ '29	5.612	1.597	66.326	6.579	6.611	5.982
9 Nov. '28	5.930	1.253	61.956	8.161	4.832	5.786
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenland. circ. banken ¹⁾	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Nov. 1929	2.234,0	149,8	369,0	2.060,2	132,0
7 " 1929	2.229,0	149,8	366,7	2.319,5	50,7
31 Oct. 1929	2.229,1	149,8	359,0	2.450,0	106,6
23 " 1929	2.219,0	149,8	353,9	1.981,5	42,0
15 " 1929	2.211,8	149,8	352,3	2.082,4	134,2
15 Nov. 1928	2.477,9	85,6	185,6	1.879,1	69,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Nov. 1929	92,6	591,4	4.346,4	495,2	330,5
7 " 1929	92,6	617,7	4.550,4	497,4	333,0
31 Oct. 1929	92,6	650,0	4.833,0	454,0	353,0
23 " 1929	92,6	635,7	4.110,5	554,5	374,4
15 " 1929	92,6	600,3	4.349,5	452,6	372,4
15 Nov. 1928	92,3	527,5	4.172,7	569,5	293,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenscheine 15, 7 Nov., 31, 23, 15, Oct. '29, 15 Nov. '28, resp. 26; 44; 14; 54; 39; 44 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
14 Nov.	1067	580	45	804	47	341	2.703	20	115
7 "	1067	549	45	797	43	340	2.697	44	57
30 Oct.	1028	604	45	820	49	344	2.722	43	84
24 "	1027	581	45	810	43	344	2.665	27	117
17 "	1026	550	44	806	48	343	2.667	32	79
15 Nov. ¹⁾	828	535	44	609	50	366	2.284	8	102

¹⁾ 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel. Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
23 Oct. '29	3.035,0	1.614,6	154,8	796,4	379,4
16 " '29	3.004,8	1.614,3	153,5	848,9	360,1
9 " '29	3.012,2	1.568,7	149,4	857,3	333,2
2 " '29	2.982,8	1.608,5	158,0	930,6	322,8
25 Sept. '29	2.997,6	1.593,5	164,6	944,4	263,9
18 " '29	2.989,4	1.613,8	166,7	933,9	241,1
24 Oct. '28	2.646,2	1.248,9	132,1	911,9	401,5

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
23 Oct. '29	135,7	1.857,3	2.421,9	167,0	70,9	74,5
16 " '29	137,6	1.859,6	2.460,6	167,0	69,6	73,1
9 " '29	140,8	1.860,3	2.387,4	166,9	70,9	74,4
2 " '29	145,8	1.851,2	2.470,7	166,9	69,0	72,7
25 Sept. '29	152,1	1.837,9	2.446,2	167,0	69,9	73,8
18 " '29	177,6	1.847,4	2.428,5	166,7	69,9	73,8
24 Oct. '28	231,0	1.710,4	2.374,5	145,9	64,8	68,0

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
16 Oct. '29	613	17.397	5.397	1.737	20.380	6.815
9 " '29	612	17.269	5.403	1.686	20.052	6.803
2 " '29	672	17.428	5.401	1.727	20.347	6.825
25 Sept. '29	—	—	—	—	—	—
18 " '29	673	17.252	5.489	1.721	20.211	6.805
17 Oct. '28	632	15.946	6.464	1.725	20.403	6.921

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

19 November 1929.

De verlaging van de graanprijzen aan de termijnmarkten zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika is in het begin der afgelopen week in versneld tempo voortgegaan. Op 11 November waren de graanmarkten in Noord- en Zuid-Amerika gesloten en toen ze op 12 November weder werden geopend, was de stemming uitermate flauw en sloten prijzen te Chicago voor tarwe voor December 6¼ dollarcents lager dan op 9 November. Te Winnipeg was December 6 dollarcents lager. Buenos Aires was 50 cents en Rosario 45 cents lager voor November. Na den 12den November is op alle markten een verbetering ingetreden, welke eerst nog niet belangrijk was, doch in de laatste helft der afgelopen week zette het herstel krachtig door en stegen de prijzen dagelijks aanmerkelijk. De December-termijn is vergeleken bij het slot op 9 November te Chicago ¼ tot ½ dollarcents en te Winnipeg ½ dollarcents per 60 lbs. hooger gesloten. Te Buenos Aires waren de koersen 30 cents en te Rosario 35 cents per 100 KG. hooger voor den November-termijn, dan ze op 9 November waren gesloten. Ten deele moet de verhooging toegeschreven worden aan de verbetering op de geldmarkt in New-York en op het vasteland, doch ook aan verbeterde vraag voor tarwe in Europa. Toen de prijzen aanmerkelijk waren gedaald, kwamen vele Europeesche koopers aan de markt op het lagere niveau en werden belangrijke zaken afgesloten in Plata-tarwe, hard-winter-tarwe en Manitoba-tarwe. Deze vraag is blijven bestaan, ook toen de prijzen weder opliepen en op bijna alle dagen was de handel levendig. Zoowel stoomende partijen als ook op aflading in deze en de volgende maand werden gekocht. De zaken in Manitoba-tarwe werden bijna uitsluitend gedaan door exporteurs, daar de Canadeesche tarwe-pool niet geneigd is tot de tegenwoordige prijzen af te geven en volhardt in haar afwachtende houding, in de hoop het volgende voorjaar hogere prijzen te zullen maken, wanneer de groote voorraden in Europa zullen zijn gelijkwaardig en de aanvoeren van andere uitvoerlanden zullen zijn verminderd. In de vorige week waren de verschepingen van tarwe uit Argentinië wederom kleiner dan een week tevoren en de stoomende voorraad is dientengevolge verder afgenomen. Men verwacht, dat de verschepingen uit Argentinië gedurende de eerstvolgende weken van kleinere omvang zullen blijven, tot tarwe van den nieuwen oogst voor uitvoer beschikbaar zal zijn. Vooral in Engeland acht men de kleinere Argentijnsche verschepingen een gelukkige omstandigheid, omdat daardoor het vooruitzicht wordt geopend, dat de drukkende voorraden in de Engelsche havens zullen afnemen. De voorraden in Noord-Amerika veranderden in de afgelopen week niet veel. Die in Canada waren 1 miljoen bushels groter dan een week geleden, die in de Vereenigde Staten verminderden echter met 3 miljoen bushels. Een in de afgelopen week gepubliceerde officieele schatting van de opbrengst van tarwe in Canada bracht weinig verandering met vroegere schattingen. De opbrengst voor geheel Canada wordt nu geschat op 293.899.000 bushels, wat 107 miljoen bushels meer is dan de vorige schatting, welke in September werd gepubliceerd. Berichten over den Argentijnschen oogst luidden over het algemeen gunstig. Regen en warmer weer waren van gunstigen invloed op de ontwikkeling der planten en de vooruitzichten zijn verder verbeterd. Wel wordt het optreden van roest gemeld in sommige Argentijnsche provincies. Daarbij wordt echter opgemerkt, dat in verschillende streken reeds een aanvang met het snijden is gemaakt en dat ongunstige gevolgen door roest beperkt zullen blijven tot laat gezaaide tarwe. Volgens particuliere ramingen wordt het uitvoersurplus van tarwe dit jaar in Argentinië geschat op 20½ miljoen quarters tegen 33 miljoen quarters in het vorige jaar. De berichten uit Australië waren de vorige week op verschillende dagen tegenstrijdig. Uit sommige streken wordt gunstige regenval gemeld, terwijl elders verdere behoefte aan regen bestond. Volgens een ander bericht is men begonnen met het oogsten in Nieuw Zuid-Wales en Westelijk Australië, waar de tarwe van zeer goede kwaliteit moet zijn. Schattingen van het uitvoersurplus lopen tamelijk sterk uit elkaar en wordt door sommigen op 6½ miljoen, door anderen op 7½ miljoen quarters geschat. In het vorige jaar bedroeg het uitvoersurplus 13 miljoen quarters. In den loop der vorige week werd een schatting gepubliceerd van de opbrengst van tarwe in de geheele wereld, behalve Rusland, van 419 miljoen quarters, waarbij in aanmerking genomen moet worden, dat de kwaliteit der tarwe in Europa dit jaar zeer goed is en er in het vorige jaar veel tarwe van slechte kwaliteit werd binnengehaald. Het overschot van den ouden oogst wordt

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Nov. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	10/16 Nov. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	32.052	1.446.928	1.940.723	—	103.388	58.983	1.550.316	1.999.706
Rogge	2.491	183.651	189.759	100	1.408	—	185.059	189.759
Boekweit	780	18.274	14.440	—	875	—	19.149	14.440
Maïs	5.620	734.520	900.776	689	173.890	193.512	908.410	1.094.288
Gerst	11.520	452.396	456.193	890	9.285	13.800	461.681	469.993
Haver	6.465	190.287	175.485	—	2.944	617	193.231	176.102
Lijnzaad	3.158	130.143	172.827	8.680	274.724	342.286	404.867	515.113
Lijnkoek	7.031	208.564	173.835	—	600	1.184	209.164	175.019
Tarwemeel	1.875	74.813	97.127	299	25.168	33.258	99.781	130.385
Andere meelsoorten	600	19.277	10.604	—	—	—	19.277	10.604

op 60 miljoen quarters berekend, zoodat er voor het loopende seizoen 479 miljoen quarters beschikbaar zijn. In het vorige seizoen was het totaal van opbrengst en reserves 504 miljoen quarters. Het verbruik van tarwe werd in het vorige seizoen becijferd op 446 miljoen quarters. Hieruit zou men afleiden, dat er in dit seizoen voldoende tarwe aanwezig is, terwijl de opbrengsten van rogge en maïs in dit jaar zeer ruim zijn en die van maïs in het Zuid-Oosten van Europa in het vorige jaar zeer klein. Oogstberichten uit de Vereenigde Staten van winter-tarwe luiden in de afgelopen week bijna onverdeeld gunstig tengevolge van voldoende regenval en gunstige weersomstandigheden. De bebouwde oppervlakte wordt iets grooter geschat dan in het vorige jaar.

De verbeterde stemming voor tarwe is ook van invloed geweest op die van rogge. De prijzen daarvoor zijn, na een aanzienlijke daling in het begin der afgelopen week, weder gestegen. Voor Deutsche en Hongaarsche rogge bestond meer vraag met een aanmerkelijk verbeterde stemming. In Duitschland overweegt de regeering een verhooging van het invoerrecht op gerst van Mark 22 tot Mark 50 per ton om daardoor het verbruik van rogge te doen toenemen en de prijzen voor rogge te steunen. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht, dat deze verhooging van het invoerrecht zal plaats vinden met ingang van 1 Januari. De prijzen voor Deutsche rogge zijn in verband hiermede aanmerkelijk verhoogd en in vele gevallen werd ook door koopers in omliggende landen een verhooging betaald.

Ook maïs-prijzen waren in het begin der afgelopen week gedrukt en dagelijks werd zoowel Plata-maïs als Donau-maïs tegen lagere prijzen aangeboden. Vooral na den grooten prijsval in Buenos Aires op 12 November, toen de termijnmarkt te Buenos Aires 50 cents per 100 KG. lager sloot dan op 9 November, werden belangrijke contracten afgesloten in Plata-maïs, ter verlating in de eerstvolgende maanden. Ook de consumptievraag verlevendigde en binnenlandsche koopers maakten van de gelegenheid gebruik tot de geldende lage prijzen hun voorraden aan te vullen. Toen reeds den volgenden dag een aanmerkelijke verbetering intrad, welke ook op de volgende dagen verder voortging, bleef de vraag goed en werden dagelijks zaken van beteekenis afgesloten. Aan het einde dezer berichteweek was maïs te Buenos Aires voor November 30 cents en te Rosario 25 cents hooger dan op 9 November. Ook de prijzen voor Donau-maïs werden in de tweede helft der afgelopen week weder belangrijk verhoogd. Het aanbod van Donau-maïs is echter niet dringend, daar verschepingen nog niet op ruime schaal plaats vinden. Wel worden de aanvoeren in de afscheephavens aan den Donau grooter, doch tengevolge van

vochtig en zacht weer durven afladers wegens de kwaliteit nog geen groote hoeveelheden naar West-Europa verladen. Ook uit Argentinië waren de verschepingen in de afgelopen week niet groot en vrij aanmerkelijk kleiner dan in de voorafgaande week. Met het uitzaaien van maïs in Argentinië is men druk bezig, hetgeen onder gunstige omstandigheden geschiedt. Reeds zijn Argentijnsche afladers aan de markt met maïs van den nieuwen oogst ter verscheping in de zomermaanden van het volgende jaar, doch van deze aanbiedingen wordt slechts matig gebruik gemaakt. In het begin der afgelopen week is een nieuwe schatting gepubliceerd door het Landbouwbureau te Washington van de vermoedelijke opbrengst van maïs in de Vereenigde Staten. De opbrengst wordt nu geschat op 2.621 miljoen bushels, hetgeen 93 miljoen bushels meer is dan volgens de Octoberschatting, doch 219 miljoen bushels kleiner dan de opbrengst in het vorige jaar.

Roemenië gaat voort het grootste gedeelte te leveren van de wereld-verschepingen van gerst. Voor het grootste gedeelte wordt de Roemeensche gerst verladen met bestemming naar Duitschland, waar geregeld belangrijke omzettingen in deze gerstsoort plaats vinden. De prijzen voor Roemeensche gerst zijn in het begin der afgelopen week, toen ze voor alle andere graansoorten sterk daalden, niet in die mate verlaagd, daar afladers er de voorkeur aan gaven een afwachtende houding aan te nemen en slechts geneigd waren een matige prijsverlaging toe te staan. Na de verbetering der stemming op de graanmarkt zijn ook de prijzen voor Donaugerst verscheiden guldens per last verhoogd. Vooral in Duitschland was dat het geval, waar verhooging van het invoerrecht op 1 Januari dreigt en zeer waarschijnlijk wordt geacht. Koopers haastten zich daarom partijen te koop, waarvan aangenomen kan worden, dat ze vóór 31 December in Duitschland kunnen worden ingevoerd tot het dan nog geldende lagere tarief. De prijzen voor gerst aan de termijnmarkten te Winnipeg zijn op 12 November ook belangrijk lager gesloten dan op 9 November het geval was. Van de dientengevolge verlaagde cif-offertes is door de Europeesche importeurs in ruime mate gebruik gemaakt en belangrijke contracten werden afgesloten. Sedert is ook voor Amerikaansche gerst de stemming aanmerkelijk verbeterd en stegen de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg geregeld. Vergeleken bij 9 November was het slot $\frac{1}{4}$ dollarcent per 48 lbs. lager.

In haver werden in de afgelopen week vrij belangrijke zaken afgesloten, vooral in Deutsche soorten, welke nog steeds voor het grootste gedeelte in de haverbehoefte voorzien. Na een prijsverlaging, in sympathie met andere graansoorten, zijn de prijzen vooral in de laatste dagen aanmer-

N. V.

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

Maatschappelijk Kapitaal f 25.000.000.—

Volgestort geplaatst en reserves f 13.400.000.—

De Maatschappij financiert de aanschaffing op termijnbetaling van Industrie-machines, Landbouwmachines, Zuivel-installaties, Kantoor- en Winkelmachines, Bedrijfsautomobielen, enz. enz.

kelijk gestegen. Deze stijging was meer een gevolg van de steunactie, welke door de Deutsche regering voor rogge overvogen wordt en waarvan men ook een verhooging der haverprijzen in Duitschland verwacht. Ook wordt weder geregeld Plata-haver van den nieuwen oogst, ter verlading in de eerste maanden van het volgende jaar aangeboden en op verschillende dagen kwamen in die haversoort zaken tot stand. Fluctuaties van haver aan de termijnmarkt te Buenos Aires waren in het begin der week niet zoo groot als voor andere artikelen. Daarna heeft prijsverlaging plaats gevonden, welke gedeeltelijk weer werd ingehaald. Het slot was 5 cents lager dan op 9 November.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten bleven ook de afgelopen week in gedrukte stemming, doch de prijzen op de termijnmarkten konden over het algemeen ietwat verbeteren. Willett & Gray's eerste raming van den a.s. wereld-suikeroogst, waarvan de totaalcijfers in het vorig No. der Ec.-St. Ber. genoemd werden, is — ofschoon wel wat vroeg uitgebracht — voor deze prijsverbetering waarschijnlijk wel de hoofdreden.

In Amerika bleven de zaken in ruwsuiker beperkt en brokkelden de noteeringen hiervoor af tot 1.29/32 d.c. & fr. New-York op basis van prompte Cubasuiker. Op de termijnmarkt evenwel trokken de noteeringen aan en waren aan het slot: Dec. 2.03; Mrt. 2.07; Mei 2.14; Juli 2.21 en Sept. 2.27, terwijl de laatste noteering voor Sp. Centr. 3.74 was (na 3.77).

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 48.000 tons, de versmeltingen 45.000 tons tegen 65.000 tons in 1928 en de voorraden 673.000 tons tegen 215.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek was als volgt:

	1929 tons	1928 tons	1927 tons
Cubaproductie	5.156.316	4.037.833	4.503.521
Consumptie	128.570	85.884	130.521
Weekontv. afscheephavens ..	9.163	25.185	24.598
Totaal sedert 1/1	4.724.734	3.681.870	4.138.046
Weekexport	30.098	67.008	56.503
Totale export sedert 1/1 ..	4.378.789	3.729.222	3.672.171
Voorraad afscheephavens ..	305.475	402.648	465.875
„ binnenland	343.482	270.079	239.954

In Engeland was de markt voor effectieve Ruwsuiker zeer kalm en bedroeg de prijs voor spoedig aankomende Peru tusschen Sh. 8/4½ tot Sh. 8/6 cif.

De termijnmarkt was vrij levendig; de prijsfluctuaties waren echter gering. De slotnoteeringen op de ruwsuikermarkt waren:

Dec. Sh. 7/9; Mrt. Sh. 8/4½; Mei Sh. 8/10½; Aug. Sh. 9/3; Dec. Sh. 9/4½.

Raffinadeurs verhoogden deze week den prijs van hun product met 3 d. voor alle posities.

De Board of Trade Statistiek over October wordt met de volgende cijfers gepubliceerd:

	October		Jan./Oct.	
	1929 tons	1928 tons	1929 tons	1928 tons
Import Ruw	166.998	167.672	1.763.557	1.414.489
„ Geraffineerd	3.414	3.380	46.176	201.966
Totaal	170.412	171.052	1.809.733	1.616.455
Voorr. binnenl. biet-suiker	28.250	18.150	—	—
Voorr. in entrepôt ..	209.000	170.900	—	—
Totaal „Duty paid” ..	139.885	146.226	1.726.659	1.523.773
Totale export	26.746	14.225	144.204	67.658

Door Willett en Gray werden nog de volgende cijfers van hunne eerste raming bekend gemaakt:

	Raming		
	1929/30 tons	1928/29 tons	1927/28 tons
<i>Rietsuiker</i>			
Cuba	4.900.000	5.156.315	4.011.717
Porto-Rico	680.000	530.116	670.831
Hawai	815.000	830.000	807.180
Louisiana	194.000	117.905	63.207
Philippijnen	725.000	727.000	622.704
San Domingo/Haïti ..	389.000	367.865	384.563
Argentinië	375.000	375.329	421.601
Java	2.902.000	2.939.164	2.360.079
Australië	516.000	532.034	493.049
Natal	267.000	264.285	219.642
Andere landen	5.849.000	5.990.987	6.238.566
Totaal	17.612.000	17.831.000	16.293.139

Bietsuiker

V. S.	1.000.000	938.640	965.241
Europa	8.143.000	8.369.526	8.031.874
Andere landen	32.000	28.834	27.212
Totaal	9.175.000	9.337.000	9.024.327
Totaal-generaal	26.787.000	27.168.000	25.317.466
Geraamde verminder.	381.000	—	—
„ vermeerder.	—	1.850.000	1.559.799

Op Java fluctueerden de prijzen op de markt voor tweedehands suiker eenigszins, en waren aan het eind der week ietwat hooger dan aan het begin nl. Sup. ready Nov./Dec. f 12.625, Jan. f 12.75 en Hoofdsuiker ready f 11.875. De verschepingen gedurende October bedroegen volgens officiele gegevens: 251.000 tons tegen 295.000 tons in 1928.

Hier te lande opende de markt ongeanimeerd; aanvankelijk liepen de noteeringen terug om in de tweede helft der week weder aan te trekken en op vrijwel hetzelfde niveau als bij opening te sluiten: Dec. f 12¼; Mei f 12¾ en Aug. f 13¼, alles geboden met f ½ hoogere vraagprijzen. De omzet bedroeg deze week 3850 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 13 November 1929.

De voornaamste gebeurtenis van de afgelopen week met betrekking tot de markt voor Amerikaanse katoen was de uitgifte van het rapport van het Landbouw-Bureau te Washington op jl. Vrijdag, hetwelk een oogstschatting gaf van 15.000.900 balen, tegen 14.915.000 balen een maand geleden. Dit aantal was iets beneden de algemeene verwachting; de markt steeg daarop eerst een paar punten, om later weer terug te loopen. Sindsdien zijn prijzen verder gedaald en waren gisterenavond ongeveer 50 punten lager dan de noteeringen van 1 November en 100 punten beneden de begin-prijzen van het seizoen op 1 Augustus. Tengevolge van de gedesorganiseerde New-Yorker Effectenbeurs sloot de markt daar gisterenavond opnieuw lager, terwijl Liverpool hedenmorgen 12 tot 15 punten gezakt was. Gemeld wordt, dat basis-noteeringen voor de fijnere soorten opgelopen zijn. Egyptische katoen is vrij vast gebleven. Locoverkoopten stegen in Liverpool tot 38.000 balen, en het is opmerkelijk, dat alle katoen-verbouwende gebieden goed vertegenwoordigd waren. Het totaal aantal balen Amerikaanse katoen bedroeg 15.500, terwijl de rest bestond uit 3900 balen Braziliaansche, 4750 balen Peruaansche, 1400 balen Egyptische, 1900 balen Soedaneesche, 6100 balen Oost-Afrikaansche en 2750 balen Oost-Indische katoen.

De markt voor garen van Amerikaanse katoen is over het geheel genomen onstandvastig en traag. Enkele verbruikers hebben de vorige week vóór het bekend worden van het Bureau-rapport flink gekocht. Wat breigaren betreft, werd er voor de Midlands nogal wat verhandeld, evenals van medio- en fijnere nummers voor de weverij. Ook ging er gisteren nogal wat om in inslaggers voor velvets, doch in andere opzichten beperkten afsluitingen zich tot kleine partijen. Naar Egyptische soorten bestaat behoorlijk vraag, voornamelijk naar de fijnere nummers voor dou-bleer-doeleinden en enkele spinners deden goede zaken. Kettinggaren voor de weverij genieten weinig belangstelling, doch in inslaggers werd nogal wat afgesloten. In alle opzichten is de vraag „voor verbetering vatbaar” en kan men, uit wat er nog aan belangstelling bestaat, wel opmaken, dat koopers zich beramen, of het raadzaam is op de tegenwoordige prijzen van het ruwe product orders te plaatsen.

De uitvoercijfers voor katoenen garens van het Ministerie van Nijverheid en Handel over de maand October zijn gisteren gepubliceerd. Gedurende de laatste drie jaren bedroegen deze voor de maand October: 1927 — 15.334.100 Eng. ponden, 1928 — 15.148.200 Eng. ponden en 1929 — 13.541.000 Eng. ponden. Vergelijken met het vorig jaar, is de uitvoer naar Eng.-Indië het meest teruggelopen, nl. meer dan een miljoen Eng. ponden.

De doekmarkt begint meer activiteit te vertoonen. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de grotere belangstelling van den kant van Eng.-Indië. In dit opzicht laat China niets van zich hooren en wat de kleinere markten betreft, komen van die zijde ook al weinig orders binnen. De handel is dientengevolge kalm; prijzen zijn eenigszins gedaald in overeenstemming met de noteeringen van katoen. Het is alleen jammer, dat (zooals men altijd ziet, wanneer prijzen in een dalende richting gaan), de biedingen van de overzeesche markten lager zijn dan door de teruggelopen katoenmarkt gerechtvaardigd wordt, waardoor tenslotte de belangstelling van Eng.-Indië zoo goed als geen effect sorteert.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 5 Nov. 12 Nov.
 6 Nov. 13 Nov. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/8
 F.G.F. Sakellaridis 14,90 14,80 T.T. op Hongkong 1/9 1/9 1/8
 G.F. No. 1 Oomra 5,90 5,50 T.T. op Shanghai 2/2 2/2 1/8

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '29	Overeenkomstige periode	
	tot 8 Nov. '29	1928	1927
Ontvangsten Gulf-Havens.	4757	4624	4428
" Atlant.Havens			
Uitvoernaar Gr. Brittannië	469	516	332
" " 't Vasteland etc.	1584	1607	1788
" " Japan.....	379	570	383

Voorraden.
 (In duizendtallen balen).

	8 Nov. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	2383	2161	2492
Binnenland	1348	1051	1259
New York	95	10	214
New Orleans	442	269	427
Liverpool	247	314	604

KOFFIE.

De stemming bleef in de afgelopen week onveranderd; dat wil zeggen: zeer kalm en stil. De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos daalden in de meeste gevallen nog ongeveer 3/- per cwt., doch die van Rio liepen daarentegen 1/- à 2/- op om daarna weder bijna evenveel in te zakken. Nederlandsch-Indië was met de ongewasschen Robusta-soorten voor een deel iets hooger dan verleden week, terwijl Robusta W.I.B. f.a.q. ongeveer 1 ct. daalde.

Nieuws van eenige beteekenis werd uit Brazilië niet ontvangen. Nog steeds waren allerlei geruchten in omloop betreffende een leening, door of ten behoeve van het Verdedigings-Instituut afgesloten in Londen, doch met zekerheid is daarvan nog niets bekend, al wordt ook van verschillende zijden beweerd, dat als vaststaand kan worden aangenomen, dat ten minste £ 2 miljoen te Londen zijn ondergebracht. Het eenige, dat omtrent de conditiën daarvan wordt gemeld, is, dat deze voor Brazilië in hooge mate bezwarend zijn, doch een nadere omschrijving ontbreekt. In-

dien het bericht juist mocht blijken te zijn, zou het niet meer beteekenen dan dat het Instituut in de gelegenheid gesteld wordt om op nog ongeveer 2 miljoen balen koffie het vastgestelde voorschot van 40 Milreis per baal te verstrekken. Het zou dus neerkomen op eenige verlichting van de moeilijkheden, waarin Brazilië zich op het oogenblik bevindt, doch voor een voorloopige opheffing dier moeilijkheden zou bij de zeer groote hoeveelheid koffie, die uit de plantages nog te verwachten is, heel wat meer nodig zijn.

De wisselkoers in Brazilië, die verleden week na een daling van ongeveer 2 pCt. weder 1 pCt. was gestegen, zwakte in de laatste dagen wederom bijna 1 pCt. af. Deze loop kan niet anders worden uitgelegd dan als een aanwijzing, dat men aldaar te lande met de pogingen tot sancering van den toestand tot nu toe nog niet veel succes heeft gehad. De crisis, waarin het land door de ineenstorting der plannen van het Instituut is geraakt, is dan ook van buitengewoon ernstigen aard en het is te voorzien, dat het uiterst moeilijk zal zijn om de internationale bankwereld te bewegen nog meer geld te steken in het Braziliaansche koffie-avontuur, dat de directe aanleiding was van het ontstaan eener overproductie, welke hoogstwaarschijnlijk binnen korten tijd zoo groot zal zijn als bijna een geheel jaar wereldverbruik.

Aan de termijnmarkten bewogen de noteringen zich tusschen zeer enge grenzen. Aan de Rotterdamse markt waren de prijzen bij het afsluiten van dit Overzicht ongeveer 5/8 à 7/8 ct. lager dan een week geleden. Het natuurlijk gevolg van de zeer groote daling, die de termijnprijzen sedert het begin van October hebben ondergaan, is, dat het déport, dat reeds eenige jaren in de notering bestond, thans zoo goed als geheel verdwenen is. Wel was het in de laatste maanden reeds aanzienlijk geslonken, doch in het begin van September stond de maand September 1930 nog altijd ruim 2 1/2 ct. onder December 1929. Aan het einde van September was dit verschil tot ongeveer 1 1/4 ct. verminderd en thans, na de groote daling van October, staat December 1929 meestal gelijk of bijna gelijk genoteerd met alle volgende maanden.

Aan de loco-markt werd de officieele notering van Superior Santos verlaagd van 52 op 50 ct. per 1/2 K.G. en die van Robusta van 43 op 41 ct. De stemming bleef lusteloos bij zeer beperkten afzet.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 68/- à 71/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 72/- à 75/-, terwijl zij van

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bè s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	-86/6	118,5	58,1/-	93,
Januari 1927	15,22 ⁵	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55,7/6	89,
Februari	15,22 ⁵	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54,1/6	88,
Maart	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55,17/-	89,
April	14,80	86,0	12,82 ⁵	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55,2/6	88,
Mei	15,75	91,6	13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54,14/-	'8,
Juni	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54,2/6	87,
Juli	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53,19/-	86,
Augustus	14,87 ⁵	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55,5/6	89,
September	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54,13/-	88,
October	13,72 ⁵	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,
November	13,45	78,2	12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59,1/-	95,
December	13,40	77,9	12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60,2/-	96,
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-/-	99,
Februari	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,
April	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,
Mei	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,
Juni	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,
Juli	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,
Augustus	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,
September	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,
October	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,
November	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,
Februari	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-/6	125,
Maart	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,
April	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,
Mei	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75,4/6	121,
Juni	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74,11/-	120,
Juli	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,
Augustus	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17/-	119,
September	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19/-	120,
October	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16/-	117,
4 November	11,90	69,2	9,50	72,7	180,00	77,8	164,00	69,5	500,00	108,1	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	70,7/6	113,
11 "	11,10	64,5	8,90	68,1	168,00	72,6	162,00	68,6	495,00	105,9	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	69,5/-	111,
18 "	11,80	68,6	9,00	68,8	175,00	75,6	167,00	70,8	475,00	102,7	11,50	106,5	1,30	77,4	72/6	99,3	69,7/6	111,

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 46/- à 47/-.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, December-verschepping, 28½ ct.; Benkoelen Robusta, December-verschepping, 29 ct.; Mandheling Robusta, December-verschepping, 31 Ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, December-verschepping, 38 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
18 Nov.	\$ 8,40	\$ 8,35	\$ 8,25	\$ 8,28
11 "	" 8,78	" 8,63	" 8,58	8,50
4 "	" 9,—	" 8,80	" 8,68	8,52
28 Oct.	" 8,43	" 8,23	" 8,15	8,03

Rotterdam, 19 November 1929.

THEE.

De theemarkt, die zich niettegenstaande ongunstige statistieken langen tijd nog betrekkelijk heeft goed gehouden (waarbij op dit „betrekkelijk” wel de nadruk mag worden gelegd) heeft in de vorige week een flauwer aanzien gekregen. Dit kwam tot uiting bij de Londense veilingen van Britsch-Indische thee, waarvan groote hoeveelheden inferieure soorten de markt drukken. De veilingprijzen hier-voor liepen dan ook ½ tot ¾ d. lager dan de vorige week. Van de Ceylon-soorten was de kwaliteit teruglopend. Dit alles maakte het niet meer dan natuurlijk, dat ook voor de Java- en Sumatra-thee iets minder werd betaald; terwijl de goede soorten dooreen genomen vast bleven, konden koopers van ordinaire soorten met ½ d. minder dan de vorige week volstaan.

In de Amsterdamsche veiling van 14 November was ook ditmaal het aanbod zeer gering. De importeurs, die ook nu nog maar steeds voortgaan met hunne thee voor een groot gedeelte naar Londen te doen verscheppen, blijken niet voldoende te beseffen, welke gevaren er gelegen zijn in zulk een klein aanbod; waardoor de Amsterdamsche markt voor groote koopers niet interessant genoeg meer wordt.

De prijzen waren 1—6 cts. lager, doch merkwaardig genoeg komt dit in de middenprijzen niet tot uiting, als gevolg (blijkens het veilingbericht der Vereeniging voor de Thee-Cultuur in Ned.-Indië) van de relatief groote hoeveelheden superieure soorten.

De middenprijzen bedroegen voor Java 69¼ cts. (70); voor Sumatra 63½ cts. (65¼) en het totale gemiddelde kwam op 66¼ cts.; hetgeen slechts 1½ cts. lager is dan den vorigen middenprijs.

Voor de toekomst van de theemarkt zal er veel van afhangen, of de producenten er in slagen zullen een groot deel der surplus-voorraden naar Rusland te verkoopen.

Volgens telegrafisch bericht aan de Vereeniging voor de Thee-Cultuur was de thee-uitvoer van Japan in September de helft van dien van een jaar geleden, zoodat in totaal gedurende Januari/September werden uitgevoerd 7.255.000 KG. (v.j. 7.955.000).

Volgens publicatie van dezelfde Vereeniging beliep de thee-uitvoer van Sumatra gedurende Januari/October 8.474.000 KG. (v.j. 7.248.000).

De Nederlandsche cijfers, afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek, zijn over Januari t/m. October als volgt: aanvoer 15.616.000 KG. (v.j. 15.894.000); invoer tot verbruik 9.112.000 KG. (v.j. 8.852.000) en uitvoer 6.648.000 KG. (v.j. 5.896.000).

De voorraden Nederl.-Indische thee te Amsterdam in entrepôt waren op ulto. October met 3½ miljoen KG. even groot als verleden jaar.

Amsterdam, 18 November 1929.

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week vaster. In het algemeen was er meer vraag voor short-dekkingen, terwijl Indië slechts spaarzaam offereerde. Ook Marseille verbeterde tegen het einde der week tamelijk sterk.

De slotnoteringen zijn:

Ned.-Ind. fms. Copra, zoowel stoomend als op termijn f 27%; Ned.-Ind. Mixed Nopad Copra f 26.

STEENKOLEN.

De moeilijkheden en onzekerheid, die op het oogenblik in de Engelsche kolenindustrie heerschen, doen denken aan de weken, die aan de staking van 1926 voorafgingen. Niemand weet wat er gebeuren gaat. Wat Wales betreft, kunnen onderhandelingen voor een nieuwe arbeidsovereenkomst niet worden geopend, alvorens de quaestie van de werkuren van de baan is en aangezien verder de mijnbezitters duidelijk hebben doen uitkomen, dat geen belofte kan worden gedaan, dat vermindering ervan niet zal gaan

N GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sum- atrathee p. ½ K.G.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%				
51.17/-	100.0	23,25	100.0	55,00	100.0	29,50	100.0	2/11,625	100.0	18,75	100.0	61,375	100.0	84,5	100.0	100,0		100,0	
50.17/6	111.1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2		92,9	
49.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,5		88,9	
49.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,12½	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	94,2		89,9	
42.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,62½	110,0	48	78,2	70	82,8	92,9		89,2	
41.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3		88,7	
35.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5		90,4	
36.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,37½	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1		89,6	
39.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,62½	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4		92,2	
32.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1		90,2	
37.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,87½	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,8		89,1	
34.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,87½	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8		88,6	
34.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4		88,9	
36.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,87½	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4		88,2	
35.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,37½	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7		87,9	
33.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8		87,9	
32.11/-	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,87½	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1		89,2	
34.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-/9,375	26,3	16,87½	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7		90,5	
30.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-/9	25,3	16,62½	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1		91,2	
28.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-/9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7		89,8	
1.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-/9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5		88,2	
1.18/-	80,9	21,30	93,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-/9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9		86,6	
4.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-/8,5	23,9	15,87½	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5		85,4	
21.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-/8,8	24,7	14,62½	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2		85,4	
32.10/6	88,8	19,30	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-/8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5		85,1	
38.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-/8,5	23,9	13,92½	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5		84,8	
32.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-/9,875	27,9	13,77½	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2		84,6	
32.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,37½	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2		85,4	
31.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8		85,1	
37.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-/10,5	29,5	13,37½	71,3	54	88,0	74,25	87,9	92,9		85,8	
37.5/6	75,3	20,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-/10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6		81,9	
30.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-/10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	73,50	87,0	91,6		81,7	
39.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-/11	30,9	13,42½	71,6	54	88,0	69,50	82,2	91,0		81,9	
30.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-/10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6		83,6	
35.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-/10,125	28,4	13,47½	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0		82,0	
37.29/6	72,0	18,45	79,4	32,00	58,3	22,50	76,3	-/9,6575	27,1	13,30	70,9	48,50	79,0	64,75	76,7	94,2		80,5	
31.17/6	69,5	18,10	77,8	31,50	62,7	22,50	76,3	-/8,3125	23,3	12,75	68,0	43	70,1	68,25	80,7				
5.12/6	67,1	17,60	75,7	35,00	63,6	23,00	78,0	-/8,0625	22,4	12,50	66,7	43	70,1	66,75	79,0				
30.7/6	68,9	17,57	75,37	35,00	63,6	23,00	78,0	-/8,25	23,2	12,50	66,7	41	66,8						

Huidige officiële noteringswijze (Jan. 1928). ²⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond

⁵⁾ 1 Nov. ⁶⁾ 8 Nov. ⁷⁾ 15 Nov. ⁸⁾ 31 Oct. ⁹⁾ 7 Nov. ¹⁰⁾ 14 Nov.

ten koste van de loonen... zit men midden in den vicieuzen cirkel.

In Westfalen en Holland geen arbeidersmoeilijkheden. De afzet gaat geregeld en de prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 11.65
Durham Ongezeefde	„ 12.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 13.50
Schotsche gezeefde (Prime Lothians)	„ 11.25
Yorkshire gewasschen Singles	„ 11.75
Westfaalsche Veförder	„ 13.35
„ Vlamstukken I	„ 14.50
„ Smeenootjes	„ 14.—
„ Gasvlamförder	„ 13.25
„ Gietcokes	„ 17.25
Hollandsche Eierbriketten	„ 16.50

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.50.

Markt prijshoudend.

IJZER.

De Belgische ruwijzermarkt is nog steeds kalm gestemd. Veel invloed op het prijsniveau heeft dit echter niet. In Frankrijk had de markt ook in de laatste veertien dagen een bevredigend verloop, mede tengevolge van de voortdurende activiteit in het gieterij-bedrijf. De binnenlandsche verbruiker van Cleveland-ijzer volhardt in zijn afwachende houding. De stand van de markt laat een door de sterk gestegen grondstoffenprijzen noodzakelijk geworden stijging van de noteering voor dit ijzer niet toe. In de afgelopen week werden 3 hoogovens in het Clevelanddistrict gedoofd.

Als gevolg van het besluit van het Internationale Ruwstaalkartel om de productie van ruwstaal in November en December van dit jaar met 10 pCt. in te krimpen, is de staalmarkt in de laatste weken aanmerkelijk vaster geworden.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt bleef teleurstelend en men verwacht niet, dat van de St. Laurence voor het einde van dit seizoen nog een opleving zal plaats vinden. Van *Montreal* werd een gedeeltelijke lading naar Antwerpen of Rotterdam tegen \$ 0.08 geboekt en er bestaat kans dit cijfer voor kleinere booten te herhalen. Naar de Middellandsche Zee werden 2 ladingen afgesloten op basis van \$ 0.12½, zwaar graau, en wel naar één loshaven niet oostelijker dan West-Italië.

Van de *Northern Range* en de *Gulf* was niets te doen. De mogelijkheid is niet uitgesloten een boot van de *Gulf* naar Griekenland te plaatsen tegen 3/6 per qtr.

La Plata. De betere stemming, die zich twee weken geleden ontwikkelde, was slechts van korten duur. Ofschoon er tamelijk veel afsluitingen tot stand zijn gekomen (er werden minstens 24 booten bevracht), zijn de vrachten weer teruggelopen, hetgeen blijkt uit het feit, dat booten van 6000 ton tegen 13/6 van de Bovenrivier naar U.K./Continent en een 9000 tonner eveneens van de Bovenrivier in dezelfde richting tegen 13/- werden afgesloten, alle voor November laden. Ook voor Decemberverscheping zijn de vrachten gemakkelijker; handige booten accepteerden 14/6, grootere 14/-. Voor het nieuwe seizoen is nog niet veel te doen, aangezien de bevrachters niet geneigd zijn nu reeds te onderhandelen. De eenige afsluiting betreft een 8500 tonner van *Bahia Blanca* tegen 17/6 naar U.K./Continent, met de optie *Bordeaux/Hamburg Range* tegen 17/-, Antwerpen of Rotterdam tegen 16/6 en Middellandsche Zee tegen 2/- extra.

Suiker van West-Indië. Er was slechts weinig vraag naar scheepsruimte. Nadat een 6500 tonner per eerste helft December van *Cuba* naar U.K./Continent tegen 15/3 afgesloten werd, is er, behalve een order van 4425 ton van *Puerto Cortez* naar het Continent voor tweede helft December, verscheping, tegen 16/6, voor dit jaar slechts zeer weinig aanbod van lading. Per Januari kan een boot van 7500 ton, 5 pCt., van *Cuba* naar U.K./Continent tegen 16/- geplaatst worden, maar tot nu toe zijn bevrachters er nog niet in geslaagd tegen dit cijfer een passende boot te krijgen:

Chilisalpeten. Gedurende het grootste gedeelte der afgelopen week waren bevrachters zeer terughoudend, maar tegen het einde toonden zij belangstelling voor Decemberverscheping op basis van 20/- *Bordeaux/Hamburg Range*.

Het is echter niet waarschijnlijk, dat zij een passende eerste klas boot onder het laatstbetaalde cijfer van 20/6 zullen krijgen.

Voor lijnruimte bestond weinig belangstelling, doch het aanbod van ruimte was eveneens zeer gering, aangezien de lijnrederijen haar beschikbare ruimte voor andere lading trachtten te plaatsen, waarvoor betere cijfers betaald worden.

Burmah. Ofschoon booten van gemiddelde grootte zeker tegen 27/6 naar Antwerpen/Hamburg Range per Januari/Februari/Maart verkrijgbaar zijn, wordt voor het nieuwe seizoen nog niet onderhandeld.

Donau. De positie is ongewijzigd.

Van de *Zwarte Zee* was de vraag naar scheepsruimte beter, zonder dat de vrachten vaster werden. Minstens tien booten werden gedurende de afgelopen week voor November/December laden afgesloten tegen cijfers variërende tusschen 13/6 en 15/- naar gelang van de grootte der booten.

Middellandsche Zee. Op deze markt is geen verbetering te constateeren, integendeel, de vrachten waren iets gemakkelijker. De beschikbare ruimte is meer dan voldoende om in de behoeften van de afladers te voorzien, en het ziet er naar uit, dat een verdere daling in de vrachten te verwachten is. Ertsladingen werden o.m. als volgt afgesloten: *Hornillo Baai/Middlesbrough* 8/6, *Almeria Pier/Rotterdam* of *Vlaardingen* 5/7½, *Melilla/Tyne Dock* 7/6, *Bona/Rotterdam* of *Vlaardingen* 5/1½, *Huelva/Rotterdam* 6/3.

De vraag naar scheepsruimte voor fosfaat is betrekkelijk gering en er vonden slechts twee afsluitingen plaats, nl. van *Sfax* naar de *Tyne* tegen 9/- en van *Bougie* naar *Rotterdam* tegen 7/3.

Noord-Spanje. Tengevolge van een betere vraag naar scheepsruimte voor November-laden naar het Continent en het geringe aanbod van prompte tonnage was de stemming vaster. Voor December is de positie echter ongewijzigd, aangezien voor dezen termijn een flink aanbod van tonnage verwacht wordt. Er valt slechts één afsluiting te vermelden, nl. van een handige December-boot van *Bilbao* naar *Rotterdam* tegen 5/9 met de optie *IJmuiden* tegen 6/-.

Kolen van U.K. Door het groote aanbod van tonnage waren de vrachten wederom gemakkelijk, speciaal naar de Middellandsche Zee viel een daling te constateeren. Naar Zuid-Amerika waren de vrachten eveneens flauwer, maar niet in die mate als in andere richtingen.

Van Zuid-Wales werd o.m. afgesloten: *Rouaan* 5/9, *Genoa* 7/9, *Alexandrië* 8/10, *Port-Said* 9/-, *Buenos Aires* 14/6, *Rosario* 16/- en van de Oostkust: *Stockholm* 5/9, *Gothenburg* 6/-, *Antwerpen* 4/6, *Rouaan* 4/3, *Gibraltar* 8/-, *Piraeus* 9/3, *Port-Said* 9/-, *Montevideo* 15/-.

Hout van de Oostzee. Naar Holland zijn practisch geen orders meer aan de markt en voor een enkele nog in de markt komende lading wordt een laag cijfer in uitzicht gesteld. De laatste afsluitingen vonden plaats tegen f 29 voor een kleine lading van *Räfsö* naar Amsterdam, f 26.50 voor een lading van gemiddelde grootte van 2 plaatsen Zuid-Finland naar *Zaandam*, terwijl een boot van 1100 stds. tegen het eind der afgelopen week tegen slechts f 23.50 van *Trangsund* met een completeering van *Lovisa* tegen f 25 bevracht werd. Voor eenige gecombineerde ladingen van *Söderhamn/Hernösand Range* werd onlangs f 30 betaald.

RIJNVAART.

Week van 10 t/m. 16 November 1929.

De aanvoeren van zeezijde ondergingen geen wijziging. Bij matige vraag bleef de scheepsruimte, die tamelijk beperkt was, voldoende beschikbaar. De ertsvracht varieerde van 60/70 tot 70/80 cts. per last met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrijn was tamelijk vraag. Er werd uitsluitend in daghuur bevracht op basis van 3/3¼ cts. voor groote en 3½ tot 3¾ cts. voor kleinere vlotte schepen. Het sleeploon varieerde tusschen het 32½ en 45 cts. tarief. De waterstand was in het laatst der week iets wassend. Naar den Bovenrijn werd op 1.70 ad 1.80 M. en naar den Benedenrijn op 2.20 M. maximum afgeladen.

In de Ruhrhavens werd de ruimte schaarscher, terwijl de verschepingen toenamen. De vracht voor exportkolen naar Rotterdam werd 20 Pfg. hooger en bedroeg in het laatst der week Mk. 1.80 per ton inclusief sleepen.